

INDIA OFFICE

ਸਬੁ ਸਬੁ ਹੋਤੁ ਅਰਿਸਟ ਅਪਾਰਾ ।
੭ NOV 1918

LIBRARY.

ਧੁਰ ਕੀ ਜੋਤ

ਸਤਿ ਗੁਰੂ ਰਾਮ ਸਿੰਘ ਜੀ
ਅਕਾਲ ਪੁਰਖੀ ਜੋਤ ਸੇ ਉਤਾਰ ਹੁੰਦੇ
ਹਣ ਜਾਂ ਹੋਏ ਸੋਈ ਜੋਤ ਹੈ

ਜਿਸਨੂੰ

ਗ੍ਰੰਥ ਕਾਰਕ ਇੰਦ੍ਰ ਸਿੰਘ ਪਿੰਡ ਰਿਸੀਨੁ
ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਲੁਧਿਆਣਾ ਨੇ ਬਡੀ ਮੇਹਨਤ
ਸਾਥ ਤਯਾਰ ਕੀਤਾ ਅਰ ਛਪਵਾਯਾ

ਜੋਤ ਓਹਾ ਜੁਗਤ ਸਾਇ ਸਹਿ ਕਾਇਆਂ ਫੇਰ ਪਲੱਟੀਐ

ਮਾਰਚ ੧੯੧੪

ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ

੧੦੦੦

ਸਰਦਾਰ ਬੁਧ ਸਿੰਘ ਮੈਨੇਸਰ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧ ਨਾਲ
ਸ੍ਰੀ ਗੁਰਮਤ ਪ੍ਰੇਸ ਅਮ੍ਰਿਤਸਰ ਵਿਚ ਛਪੀ ।

ਭੂਮਕਾ

—+ॐ८४—

ਕਈ ਭਾਈ ਇਸ ਬਾਤ ਨੂੰ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕੂਕੇ
ਧਰਮੀ ਸੇ ਗੁਰੂ ਮੰਨੀ ਬੈਠੇ ਹਨ ਗੁਰੂ ਦਸ ਹੁਏ ਹਨ
ਪਿਛੇ ਓਨਾ ਤੇ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਹੈ ਹੋਰ ਕਈ ਭਾਈ
ਇਸ ਬਾਤ ਨੂੰ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਜੈਸੇ ਔਰ ਸਾਖਾ ਗੁਰੂ ਘਰ
ਮੇਂ ਹਨ ਤੈਸੇ ਕੂਕਿਓਂ ਕੀ ਸਾਖਾ ਹੈ। ਭਾਈ ਸਾਹਿਬਾਨ
ਇਸ ਬਾਤ ਕੋ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਏ ਜੈਸੇ ਕੂਕਿਆਂ
ਕੇ ਗੁਰੂ ਨੂੰ ਪਿਛਲੇ ਇਤਿਹਾਸ ਜ਼ਾਹਰ ਕਰਦੇ ਹਨ ਤੈਸੇ
ਹੋਰਨਾ ਕੇ ਇਤਿਹਾਸ ਸਾਖੀਆਂ ਜ਼ਾਹਰ ਕਰਨੀਆਂ ਚਾਹੀ
ਏ ਇਹ ਸਾਖਾ ਨਹੀਂ ਇਹ ਆਦਿ ਤੇ ਗੁਰਿਆਈ ਗੁਰੂ
ਘਰਦੀ ਹੈ ਹੋਰ ਨਈਆਂ ਨਾਲੇ ਹਨ ਜਥਾ। ਗੁਰੂ ਸਮੁੰਦ
ਨਈ ਸਭ ਸਿਖੀ। ਆਪ ਜਾਹਾ ਗ੍ਰੰਥ ਪੜ੍ਹਕੇ ਬਿਚਾਰੋ ॥

ਅਸਾਂ ਇਸ ਗ੍ਰੰਥ ਵਿਚ ਜੋ ਪ੍ਰਮਾਣ ਦਿਤੇ ਹਨ ਓਹ
ਸੁਣੇ ਹਨ ਜਾਂ ਗ੍ਰੰਥ ਵਿਚ ਦੇਖੇ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਸਤਗੁਰੂ
ਰਾਮ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦਾ ਹੋਣਾ ਪ੍ਰਗਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਸੋ ਸੰਖੇਪ ਤੇ
ਲਿਖੇ ਹਨ ਜੋ ਸਾਰਾ ਲਿਖਣ ਤੇ ਗ੍ਰੰਥ ਵਧਦਾ ਸੀ ਹੋਰ
ਸਾਡਾ ਇਸਦੇ ਲਿਖਣ ਤੋਂ ਇਹੋ ਪ੍ਰਜੋਜਨ ਹੈ ਕਿ ਬਾਰ
ਵਾਂ ਗੁਰੂ ਸਤਗੁਰੂ ਰਾਮ ਸਿੰਘ ਹੋਯਾ ਹੈ ॥

ਲੇਖਕ ਇੰਦ੍ਰ ਸਿੰਘ ਗ੍ਰੰਥ ਕਰਤਾ

ੴ ਸਤਿਗੁਰਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥

ਦੋਹਰਾ ॥ ਨਮੋ ਕਰੀ ਕਰ ਜੋਸ ਕਰ ਕਵਲ ਸੰਦਰ-
ਸੀ ਜਾਲੀ । ਉਰ ਬਾਸੋ ਮੁਹਿ ਦਾਸ ਕੇ ਅਗਿਆਨ ਹੋਏ
ਤੁਹਿ ਮਾਲ ॥ ੧ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਸਤਿਗੁਰ ਤੁਮਰੀ
ਆਸ ਭੇ ਉਤ੍ਰ ਲਗਿਓ ਦੇਣ । ਜੋ ਜੋ ਸੰਸਾ ਕਰੇਗਾ ਫਿਰੇ
ਸੋ ਹਮਰੇ ਬੈਣ ॥ ੧ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਸੰਗਤ ਬੈਠੀ ਇਕ
ਦਿਨੇ ਸਤਿਗੁਰ ਨਾਮ ਜੋ ਲੀਨ । ਸੰਕਾ ਬਾਦੀ ਆਇਆ
ਸੰਕਾ ਤਿਸਨੇ ਕੀਨ ॥ ੨ ॥ ਘਰ ਵਿਚ ਗੁਰੂ ਬਨਾਇਆ
ਸ਼ਰਮ ਨ ਮਾਸਾ ਕੀਨ । ਦਸ ਗੁਰੂਅਨ ਤੇ ਬੰਦ ਹੋ ਗਹਾ
ਗੁਰਿਆਈ ਕਿਨ ਕੀਨ ॥ ੩ ॥ ਸੰਗਤ ਤਬ ਹੀ ਆਖਈ
ਇੰਦ੍ਰਸਿੰਘ ਸੁਣਹੋ ਬੀਰ । ਉਤ੍ਰ ਤਿਸਨੂੰ ਦਿਓ ਤੁਮ
ਕਰਕੇ ਮੰਤੀ ਗਭੀਰ ॥ ੪ ॥ ਚੌਪਈ ॥ ਮੈ ਪੂਛਾ ਤਿਸਹੀ
ਕੋ ਤਬੇ । ਕੈ ਗੁਰੂ ਹੋਏ ਸੁਣਾਵੇ ਅਬੇ । ਦਸ ਗੁਰੂਅਨ ਤੇ
ਬੰਦ ਜੋ ਹੋਈ । ਪਾਛੇ ਗੁਰੂ ਨਾ ਹੋਵੇ ਕੋਈ ॥ ੫ ॥ ਗੁਰੂ
ਗ੍ਰੰਥ ਕੋ ਗੁਰ ਹੀ ਜਾਨੇ । ਦੁਤੀਆ ਹੋਰ ਨਾ ਧਰਹੀ ਕਾਨੇ ।
ਕਿਸੀ ਗ੍ਰੰਥ ਮੇ ਲਿਖਿਆ ਆਖ । ਕਾਹਨੂੰ ਐਸੇ ਕੂੜੇ ਭਾਖ
॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਗ੍ਰੰਥ ਕਿਸੀਮੇ ਲਿਖਾ ਜੋ ਹਮ ਨਹੀਂ ਸੁਣਿਆ
ਕੋਇ । ਲਿਖਿਆ ਦੇਖਯਾ ਤੁਸੀ ਜੋ ਸੁਣਾਵੇ ਅਬ ਹੀ
ਮੋਹਿ ॥ ੧ ॥ ਸੰਗਤ ਤਬ ਹੀ ਆਖਈ ਗ੍ਰੰਥ ਕਰੇ ਤੁਮ
ਤਿਆਰ । ਸੰਸਾ ਨਸੇ ਜੋ ਇਸੀਕਾ ਔਰਕੋ ਨਸਨੇਹਾਗਾਦ ॥
ਸੰਕਾ ॥ ਭਾਈ ਬਾਲਕ ਸਿੰਘ ਭਾਈ ਰਾਮ ਸਿੰਘ ਕੋ

(੪)

ਕਿਉਂ ਗੁਰੂ ਕਹਿੰਦੇ ਹੋ ਗੁਰੂ ਦਸ ਹਨ ਜਾਂ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾ
ਹਿਥ ਹੈ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਹਨ ਧਰਮ ਸੇ ਗੁਰੂ ਮੰਨੀ ਬੈਠੇ ਹੋ ਕਿਸੇ
ਗ੍ਰੰਥ ਆਸਰੇ ਮੰਨਦੇ ਹੋ ਤਾਂ ਸੁਣਾਓ ॥ ਉਤਰ ॥
ਸੁਣੋ ਭਾਈ ਗਿਆਨ ਸਿੰਘ ਪੰਥ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਮੇਂ ਲਿਖਾ ਹੈ

* ਪੰਥ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਕਾ ਪ੍ਰਮਾਣ

ਸੰਮਤ ਛਿਪੰਜਾ ਮਾਹਿ ਬਾਲਕ ਸਿੰਘ ਭਯੋ ਅਵਤਾਰ
ਈਸ ਅੰਸ ਭਾਵਤੇ। ਬਾਲਕ ਮ੍ਰਿਗੇਸਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਉਪਦੇਸ਼
ਨਾਮ ਦੀਨ ਨਰ ਨਾਰੀ ਲੈ ਉਪਾਰੀ ਭਵ ਤੈ ਤਰੇ । ਔਰ
ਇਲਹਾਮ ਤ੍ਰਿਕਰਤਾਰ ਕਈ ਬਾਰ ਦਿਓ ਨਾਮ ਦੇ ਉਧਾਰ
ਕਰ ਜੀਵਨੇ ਕਾ ਤੂ ਖਰੇ । ਐਪੈ ਗੁਰ ਦਸਮ ਦਰਸ ਦੇ
ਜੋ ਕਹਿਓ ਤਾਹਿ ਮੇਰੋ ਅਵਤਾਰ ਰਾਮ ਸਿੰਘ ਹੈ ਭਰੇ ।
ਜਹਿ ਹਿਤ ਤਹਿ ਨਹਿ ਔਰ ਕਹਿ ਮਹਿ ਨਿਜ ਸ਼ਕਤ
ਰਖਾਈ ਗੁਰਵਾਕ ਦਿੜਥੇ ਧਰੇ । ਸੋਈ ਨਿਜ ਆਇ ਫਰੀ
ਸੰਮਤ ਬਹੁਤੇ ਮੇ ਮਾਘ ਸੁਦੀ ਪੰਚਮੀ ਸਵੇਰੇ ਗੁਰਵਾਰਕੈ॥

ਸੋਈ ਭਾਈ ਗਿਆਨ ਸਿੰਘ ਨੇ ਈਸਰ ਅਵਤਾਰ ਬਾਲਕ
ਸਿੰਘ ਕੋ ਲਿਖਾ ਹੈ ਗੁਰ ਰਾਮ ਸਿੰਘ ਕੋ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ
ਸਿੰਘ ਕੋ ਉਤਾਰ । ਗੁਰੂ ਕੇ ਘਰ ਵਿਚ ਕਿਤਨੇ ਪੰਥ ਹਨ
ਈਸਰੀ ਉਤਾਰ । ਗੁਰੂ ਦੇ ਉਤਾਰ ਨਹੀਂ ਰਖੇ ਹਨ ਏਨਾਨੂੰ
ਹੀ ਰਖਾ ਹੈ ਸੋ ਅਸੀ ਤਾਂ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਜਾਣਦੇ ਹਾਂ॥

* ਸਨ ੧੯੪੬ ਮੇ ਛਪਿਆ ਹੈ ਉਸਮੇ ਲਿਖਾ ਹੈ।
ਜਿ ਅਕਾਸ਼ ਬਾਣੀ ।

(੫)

ਸ਼ੰਕਾ ॥ ਗਿਆਨਸਿੰਘਨੇ ਤਦ ਲਿਖਦਿਤਾ ਹੋਗਾ ਨਾਮ
ਧਾਰੀਆਂ ਕਾ ਸਬਦ ਲੈਲਿਆ ਹੋਗਾ ॥ ਉਤ੍ ॥ ਏਤੋ
ਲੈਲਿਆ ਹੋਰ ਸੁਣਲੈ ੧ ਰਤਨਮਾਲਾਮੇ ਲਿਖਾ ਸੋ ਸੁਣੈ
ਸਾਖੀ ॥ ਚੰਃ ॥ ਰਿਲਪੁਰ ਬੀਚ ਬਾਢੀ ਸੁਤ ਹੋਈ ।
ਬਲੁਆ ਪੰਥ ਕਰੇਗਾਸੋਈ । ਦੇਸ ਪੰਜਾਬ ਸੂਦ ਜੋ ਹੋਆ ।
ਤਨ ਇਹ ਪੰਥ ਮਰਨ ਕਰ ਜੋਆ । (ਮਰਿਆ ਹੋਇਆ
ਜੀਉਂਦਾ ਕੀਤਾ ।) ਕੁਛਕ ਕਹੀ ਬਹੁਤੀ ਰਹਿ ਗਈ ।
ਕਥਾ ਕਰਤਾਰ ਬਿਸਰਤੀ ਰਹੀ ॥ ਪੁਨਾ ਸਾਖੀ ੬੩ ॥
ਆਲਮ ਸਿੰਘ ਪੁਛਿਆ ਸਾਹਿਬਜੀ ਦਰਸ ਭੀ ਹੋਗਾ ।
ਹਮ ਭੀ ਅਮ੍ਰਿਤਸਰ ਰਾਮ ਸਰ ਭਾਵਨਾ ਰਖਦੇ ਹਾਂ ॥
ਪੁਨਾ ਸਾਖੀ ੫੯ ॥ ਤਾਂ ਸਿਖਾ ਮਥਾ ਟੇਕਿਆ ਤੇ
ਪੁਛਿਆ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਗੁਰੂ ਭੀ ਦਰਸ ਹੋਗਾ ਬਚਨ ਹੋਆ
ਖਾਲਸੇ ਮੇ ਹਉਂ ਉਤਰੋਂਗਾ ਦੇਖੋ ਭਾਈ ਗੁਰੂ ਜੋ ਕੈਂਹਦਾ
ਮੈ ਆਮਾਗਾ ਸੋ ਗੁਰੂ ਹੀ ਹੋਵੇਗਾ ॥

ਸ਼ੰਕਾ ॥ ਇਹ ਸਹੀਮੰਨਿਆ ਹੋਰਲਿਖਾਹੈਤਾਂ ਸੁਣਾਓ ॥
ਉਤ੍ ॥ ਸੁਣ ਗੁਰੂਨਾਨਕਜੀਨੇ ਅਜਿਤੇਨੂੰ ਸੁਣਾਈ ਗੁਰਿ
ਆਈਦੀ ਬਾਰਤਾ (ਦੇਖੋ ਜਨਮਸਾਖੀ ੧੯੫੨ ਦੀ ਛਪੀ
ਹੋਈ) ਫੇਰ ਇਜਿਤੇ ਅਰਦਾਸ ਕੀਤੀ ਹੋ ਸਚੇ ਪਾਤਸ਼ਾਹ
ਜੀ ਫੇਰ ਸਿਖ ਕਿਸਦੀ ਪੈਰੀ ਪੈਟਗੇਓ ਕਿਉਂ ਕਰ
ਬਰਤਾਵਾ ਵਰਤੇਗਾ ਫੇਰ ਗੁਰੂ ਆਪਣੇ ਘਰ ਜਾਮਾ
ਲੈਣਗੇ ਕਿ ਹੋਰ ਕਿਤੇ ਬਰਤਨਗੇ ਤਾਂ ਬਚਨ ਹੋਆ ਭਾਈ
ਇਜਿਤਿਆ ਜਿਥੇ ਸਬਦ ਮਿਹਰਬਾਨ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਤਿਥੇ

(੬)

ਹੀ ਬਖਸ਼ੇਗਾ ਕਿਆ ਘਰ ਕਿਆ ਬਾਹਰ ਆਇ
ਜੁਗਾਦੀ ਗੁਰੂਕੇ ਚੇਲੇ ਦੀ ਹੋ ਤੇ ਬੱਚਾ ਇਜਿਤਿਆ ਤੇ ਜੋ
ਪੁਛਿਆ ਕਿਉਂ ਕਰ ਵਰਤਾਰਾ ਵਰਤੇਗਾ ਸੋ ਭੀ ਜਦ ਦਸ
ਮਾ ਜਾਮਾ ਹੋਵੇਗਾ ਤੇ ਯਾਰਮਾ ਗੁਪਤ ਵਰਤੇਗਾ ॥

ਸਲੋਕ ੪੬ ॥ ਰੁਰ ਚੇਲੇ ਰਹਿਰਾਸ ਅੰਤ ਵੇਖੇ ਦੋਹਿ
ਸੁਆਗੀ ਹਰਿ ਪ੍ਰਭ ਹੋਇਆ ਨਹੀਂ ਮਲਾਵਾ ਤੋਹਿ ॥
ਤਿਸਕਾ ਪ੍ਰਮਾਰਥ। ਭਾਈ ਇਜਿਤਿਆ ਬਾਹਰ ਜਾਮਾ ਜਦ
ਗੁਰੂ ਹੋਵੇਗਾ ਨਿਲੰਭ ਸਭ ਦੁਨੀਆਂ ਤੇ ਨਿਆਰਾ ਨਿਲੇਪ
ਸਭ ਦੁਨੀ ਤੇ ਨਿਆਰਾ ਰਹੇਗਾ ਅਤੇ ਆਪਕੋ ਜੇਟਾਵੇਗਾ
ਨਹੀਂ ਨਿਮੋਹ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਆਸਰਾ ਜੋ ਲਏਗਾ ਇਕ
ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਜੀਕਾ ਲਏਗਾ ਤਿਸਕੋ ਕੋਈ ਲਖ ਨਾ
ਸਕੇਗਾ ਸੂਲੀ ਸ਼ਬਦ ਉਚਰੇਗਾ ਔਰ ਸ਼ਬਦ ਹੀ ਕਮਾ
ਏਗਾ ਅਰ ਜੋ ਸਿਖ ਹੋਣਗੇ ਤਿਸਕੋ ਭੀ ਸ਼ਬਦ ਹੀ ਦਸੇ
ਗਾ ਤਿਸਕੋ ਆਸਰੇ ਮਾਰਗ ਚਲੇਗਾ ਇਸ ਕਰਕੇ ਜਗ
ਤ ਵਿਚ ਜੈਕਾਰਾ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਉਸਤਤ ਹੋਵੇਗੀ ਅਤੇ
ਜਹਾਂ ਤਕ ਸਿਖ ਭੰਨਾ ਤੁਟਾ ਹੋਵੇਗਾ ਸੋ ਸਭ ਉਸਕੀ
ਪੈਰੀ ਆਨ ਪੈਨਗੇ ਸੋ ਨਵੇਂ ਸਿਰੇ ਤੇ ਸਿਖ ਹੋਵਨਗੇ
ਓਨਾਕੋ ਬਖਸ਼ ਕਰ ਗੁਰੂ ਬੋਹਿਥਾ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਜੋ ਸਿਖ
ਹੋਵੇ ਉਸ ਜਹਾਜ ਪੁਰ ਚੜਕੇ ਪਾਰ ਹੋਵੇਗਾ ॥

ਮੇਰਾ ਕਹਿਣਾ ॥ ਹੋਰ ਪ੍ਰਮਾਰਥ ਬਹੁਤ ਸੀ ਗ੍ਰੰਥ
ਬਫਨੇ ਤੇ ਬੋਲਾ ਲਿਖਾ ਹੈ ॥ ਸਲੋਕ ॥ ਜੁਗਾ ਜੁਗੀਤ
ਗੁਰੂ ਅਟਲ ਹੈ ਦੂਸਰ ਹੋਆ ਨਾ ਹੋਗਾ। ਉਚਾਸੀ ਜਾਮਾ

(੭)

ਪਹਿਰਕੇ ਪਾਛੇ ਹੋਆ ਅਲੋਪ । ਸਤ੍ਰ ਜਾਮੇ ਭਗਤ ਜਨ
ਚੰਦਾ ਸਤਿਗੁਰ ਰਾਇ । ਗੁਰਮੁਖ ਹੋਏ ਸੁ ਮਿਲੇਗੇ ਮਨ
ਮੁਖ ਮਿਲੇ ਸਜਾਇ । ਭਰ ਬੇਜੇ ਲੈਜਾਹਿਗੇ ਸੰਤ ਜਨਾਕੇ
ਪੂਰ । ਬੇਮੁਖ ਤੁਟੇ ਤੁਟ ਮੁਏ ਸਨਮੁਖ ਭਏ ਕਬੂਲ ।
ਗੁਰਮੁਖਿ ਜਿਨੀ ਜਾਣਿਆ ਮਿਟਗਏ ਆਵਰ ਜਾਣ ।
ਨਾਨਕ ਜਾਤਾ ਖਸਮ ਜਿਨ ਆਏ ਤੇ ਪ੍ਰਮਾਣ ॥

ਸ਼੍ਰੀਕਾ ॥ ਏ ਤੇ ਮੰਨਿਆ ਹੈ ਕਿ ਗੁਰੂ ਹੋਆ ਇਹ
ਸਿੰਘ ਸਭਾ ਵਾਲੇ ਤਤ ਖਾਲਸਾ ਕੈਂਹਦੇ ਹੈਂ ਤੁਸੀ ਸੰਤ
ਖਾਲਸਾ ਕਹਿੰਦੇ ਹੋ ਏਹ ਦੋ ਕਿਉਂ ਹੋਏ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਓਹੀ
ਰਹਿਤ ਓਹੀ ਏ ਦੋ ਕਿਉਂ ਕੈਂਹਦੇ ਹੋ ॥ ਉਤ੍ਰ ॥
ਸੁਣ ਖਾਲਸਾ ਤਤ ਰਚਿਆ ਸੋ ਕੁਬੁਧੀ ਹੋਇਆ ਸੋ ਦਸ
ਮੇ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਆਪੇ ਲਿਖਦੇਨੇ ਤਤ ਖਾਲਸਾ ਮਲੇਛ ਭਖ
ਹੋਸੀ ਸੰਤ ਖਾਲਸਾ ਪ੍ਰਗਟ ਹੋਸੀ ਪਹਿਲੇ ਦਸਮੇ ਗੁਰੂ ਨੇ
ਰਚਿਆ ਫੇਰ ਬਾਰਮੇ ਗੁਰੂ ਨੇ ਰਚਿਆ ਇਸ ਕਾਰਨ ਫੇਰ
ਰਚਿਆ ਸੀ ਮਲੇਛ ਹੋਆ ਮਾਸ ਸੁਰਾ ਰੰਡੀ ਆਮ ਹੋ
ਗਈ ਸੀ ਸੋ ਏਸੇ ਕਰ ਗੁਰੂ ਨੇ ਕਹਾ ਸੀ ਪਰਪੰਚੀਏ ਸਿਖ
ਹੋਣਗੇ ਸੋ ਹੋਏ (ਜੇ ਅਸੇ ਸਿਖ ਅਗੇ ਹੋਂਦੇ ਤਾਂ ਇਉਂ
ਕਿਉਂ ਕਹਿਣਾ ਸੀ) ਦੇਖਲੋ ਸਿਖੀ ਦੇ ਲਖਣ ਕੀਤੇ
ਗਏ ਸੋ ਪਹਿਲੇ ਦਸਮੇ ਗੁਰੂ ਦਾ ਰਚਨਾ ਫੇਰ ਬਾਰਮੇ
ਗੁਰੂ ਦਾ ਰਚਨਾ ਖਾਲਸਾ ਭਾਈ ਦੀ ਬਾਣੀ ਦਸਦੀ ਹੈ ॥
ਓਹ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਹੋਇ ਪ੍ਰਗਟਿਆ ਦਸਮੇ ਅਵ
ਤਾਰਾ ਨਿਜ ਪੰਥ ਚਲਾਇਓ ਖਾਲਸਾ ਧਰ ਤੇਜ ਕਰਾਰਾ ॥

(੮)

॥ ਸੋ ਹੋਰ ਪਉੜੀ ਦਸਮੇ ਕਾ ਹਾਲ ਇਹ ਥੋੜੇ ਮੈ
ਦਿਖਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਹੁਣ ੧੫ ਪਉੜੀ ਮੇ ਲਿਖਦੇਨੇ ।
ਗੁਰਬਰ ਅਕਾਲ ਕੇ ਹੁਕਮ ਸਿਉਂ ਉਪਜਿਓ ਬਿਗਿ
ਆਨਾ । ਤਬ ਸਹਿਜੇ ਰਚਿਓ ਖਾਲਸਾ ਸਾਬਤ
ਮਰਦਾਨਾ । ਇਉਂ ਉਠੇ ਸਿੰਘ ਭਥਕਾਰ ਕਰ ਸਭ
ਜਗ ਝਰਪਾਨਾ । ਮਜ਼ੀ ਗੋਰ ਮਸੀਤ ਢਾਹ ਕੀਏ
ਮਦਾਨਾ । ਬੇਦ ਪੁਰਾਣ ਖਟ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰ ਫੁਨ ਮਿਟੇ
ਕੁਰਾਨਾ । ਮੀਰ ਪੀਰ ਸਭ ਛਪ ਗਏ ਸਭ ਮਜਬ ਉਲ
ਟਾਨਾ । ਮਲਵਾਟੇ ਕਾਜੀ ਪੜ ਥਕੇ ਕੁਛ ਮਰਮ ਨਾ ਜਾਨਾ ।
ਲਖ ਪੰਡਤ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਜੋਤਸ਼ੀ ਬਿਖ ਸਿਉਂ ਉਰਝਾਨਾ ।
ਇਉਂ ਤੀਸਰ ਮਜਬ ਖਾਲਸਾ ਉਪਜਿਓ ਪਰਧਾਨਾ ।
ਜਿਨ ਗੁਰ ਗੋਬਿੰਦ ਕੇ ਹੁਕਮ ਸਿਉਂ ਗਹਿ ਖੜਗ ਦਿਖਾ
ਨਾ । ਤੇ ਸਭ ਦੁਸ਼ਟਨ ਕੋ ਛੇਦਕੇ ਅਕਾਲ ਜਪਾਨਾ । ਫਿਰ
ਐਸਾ ਹੁਕਮ ਅਕਾਲ ਕਾ ਜਗ ਮੈ ਪ੍ਰਗਟਾਨਾ । ਤਬ ਫਤੇ
ਝੰਕ ਜਗ ਮੇ ਘੁਰੇ ਦੁਖ ਦੁੰਦ ਮਿਟਾਨਾ । ਤੀਸਰ ਪੰਥ
ਚਲਾਇਅਨ ਬਡ ਸੂਰ ਗਹੇਲਾ । ਵਾਃ ॥ ਵਹਿ ਪ੍ਰਗ
ਟਿਓ ਮਰਦ ਅਗੰਮੜਾ ਵਰਿਆਮ ਇਕੇਲਾ । ਫਿਰ ਜਗ
ਹੋਮ ਠਹਿਰਾਏ ਕਰ ਨਿਜ ਧਰਮ ਸਵਾਰਾ । ਬਾਰਾਂ ਸਦੀ
ਨਿਬੇੜਕੇ ਗੁਰੂ ਫਤੇ ਬੁਲਾਏ । ਬਾਰਾਂ ਸਦੀ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ
ਸਿੰਘ ਹੋਏ ਨਿਬੇੜਕੇ ਬਾਰਾਂ ਸਦੀ ਗੁਰੂ ਰਾਮਸਿੰਘ ਹੋਏ
ਮਜ਼ੀਆਂ ਗੋਰਾਂ ਮਸੀਤਾਂ ਗੁਰੂ ਰਾਮਸਿੰਘ ਨੇ ਛਹਾਈਆਂ
ਹਨ ਹੋਰ ਕਿਸੇ ਨਹੀਂ ਸੋ ਦਸਮੇ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਲਿਖ ਕਏ

(੯)

ਹਨ ਮਜੀ ਗੈਰ ਮਸੀਤਾ ਗਰਾਇਅੰ। ਸੋ ਗੁਰੂਰਾਮਸਿੰਘ
ਇਹ ਕੰਮ ਕੀਤੇ ਹਨ ਤਤ ਖਾਲਸਾ ਬਰਤਨੇ ਲਗਾ ਸੁਰਾ
ਮਾਸ ਰੰਡੀ ਸੋ ਭ੍ਰਿਸ਼ੁ ਹੋਆ ਸੰਤ ਖਾਲਸਾ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤਾ॥
ਸ਼ੋਕਾ ॥ ਇਸਮੇ ਤੋ ਗੁਪਤ ਹੀ ਹੈ ਨਾਮ ਗਾਮ ਨਹੀਂ
ਹੈ ॥ ਉਤ੍ਰ ॥ ਇਹ ਭੀ ਸੁਣਲੇ ਗਰੰਭ ਨਾਮੇ ਵਿਚ
ਮ ਗਾਮ ਭੀ ਸੁਣੇ ਕੁਛ ਵਨਗੀ ਮਾਤ੍ਰ ॥

ਗੁਰ ਬੰਸਾਵਲੀ ਲਿਖਯੋ

ਚਤੁਰ ਦਸ ਅਵਤਾਰੇ ਸ੍ਰੀ ਗਰੰਭ ਨਾਮੇ ਕਲਜੁਗੇ ਚਤ੍ਰ ਦਸ
ਅਵਤਾਰੇ ॥ ਸ੍ਰੀ ਮੁਖਵਾਕ ਪਾਤਸ਼ਾਹੀ ੧੦ ॥ ਸੁਖਦੇਵ
ਪ੍ਰੀਛਤ ਸੰਬਾਏ। ਆਦ ਜੁਗਮੈ ਸੁਖ ਕਹਿਓ ਸੋ ਅਬ ਕਹਾ
ਸੁਨਾਏ। ਭੋਗਲ ਧਿਆ ਮੈ ਕਹਿ ਗਿਓ ਸੁਖ ਪ੍ਰੀਛਤ
ਪ੍ਰਗਟਾਇ। ਜਾਮਾ ਪਹਿਰੈ ਯਾਰਮਾ ਬੀਜਾਪੁਰਕੇ ਮਾਹਿ।
ਸੰਗਤ ਮਿਲੇ ਕਰੋੜ ਦੁਇ ਦਰਸ ਦਿਖਾਇਓ ਤਾਹਿ।
ਜਾਮਾ ਪਹਿਰੈ ਬਾਰਮਾ ਪ੍ਰਗਟਿਆ ਰਘੁਬੰਸ। ਸੰਗਤ
ਮਿਲੇ ਅਨੰਤ ਮਾਨੈ ਕੋਟ ਸਹੰਸ। ਜਾਕੇ ਸੁਤ ਜਸ ਰਟਤ
ਹੈ ਸੋਸ ਕੋਟ ਮਹੇਸ਼। ਸੋ ਪ੍ਰਗਟੇ ਹੈ ਪ੍ਰਿਥੀਪੁਰ ਕੁਲ ਛਤ੍ਰਨ
ਕੋ ਦੇਸ। ਕਵਲ ਭੂਤਨ ਪ੍ਰਗਾਸਿਆ ਬਪ ਬਾਰਵਾਂ ਬੰਸ।
ਕੁਸੁ ਦਿਜ ਵਰ ਉਦੇ ਹੈ ਲਊ ਕ੍ਰਿਣ ਸਹੰਸ। ਯਾਹੀ ਕੁਲ
ਤੇ ਉਪਜਿਆ ਯਾਹੀ ਕੁਲਕੋ ਨਾਮ। ਪੁਨ ਦੁਆਦਸ ਗਰੰਭ
ਕੋ ਮੇਰੀ ਹੈ ਪਰਨਾਮ। ਇਕ ਹਜਾਰ ਮਧਨੈ ਸੋ ਆਵੇ।
ਇਕੋ ਉਪਰ ਸਾਤਾ ਲਾਵੇ। ਪ੍ਰਗਟੇ ਬਾਰਮਾ ਬਪ ਦਰਸਾ
ਵੇ। ਨਚ ਨਾਰੀ ਕੋ ਨਾਮ ਜਪਾਵੇ। ਪ੍ਰਗਟੇ ਸਾਹਿਬ ਕਰੇ

(੧੦)

ਤਮਾਸਾ । ਸਭ ਅਵਨੀ ਪਰ ਉਨਕਾ ਪਾਸਾ । ਥਿਤ ਖਸ
ਟਮੀ ਸੁਰ ਗੁਰੂ ਵਾਰ । ਭਸਮੰਤ ਨਗਰ ਸਤਲੁਦ ਕਨਾਰਾ
ਤੇਜ ਤੁਰਕਨ ਕੇ ਐਸੇ ਜਾਈ । ਜੈਸੇ ਘਾਸਕੇ ਅਗਨ ਲਗਾ
ਈ ॥ ਹੋਰ ਸਾਰਾ ਹੀ ਗਰੁੰਡ ਨਾਮਾਂ ਏਸੇ ਗੁਰੂ ਕਾ ਹਾਲ
ਦਸਦਾ ਹੈ ਥੋੜਾ ਲਿਖਾ ਹੈ ਗ੍ਰੰਥ ਕੇ ਬੜਨੇਤੇ । (ਓਧਰ ਰਾਘ
ਵਾਈ ਕੁਲ ਏਧਰ ਰਾਮਗੜੀਏ ਓਧਰ ਰਾਮਚੰਦ ਏਧਰ
ਰਾਮਸਿੰਘ ਉਨਕੇ ਪਿਤਾ ਜਸਰਥ ਇਨਕੇ ਜਸਾਸਿੰਘ)

ਸ਼ੰਕਾ ॥ ਜੇ ਗੁਰੂ ਹੈ ਪ੍ਰਦੇਸ ਕਿਉਂ ਗਿਆ ਗਡੀਘੜਾ
ਇੰਦਾ ॥ ਉਤ੍ਰ ॥ ਗੁਰੂ ਤੇਗਬਹਾਦਰ ਇਲੀ ਵਿਖੇ
ਸੀਸ ਕਿਉਂ ਦੀਆ ਓਨਾਂ ਮੇ ਤਾਕਤ ਨਾਸੀ ਸੀ ਇਲੀ ਤੋ
ਰਹੀ ਤਿਨੇ ਲੋਕ ਪੁਠੇ ਕਰ ਇੰਦੇ ਜਥਾ ਕਹਹਿਤ ਧਰਨ
ਇਛੋਡੀ ਕਰੋਂ । ਕਹਹਿ ਤ ਲੋਕਰ ਉਪਰ ਧਰੋ । ਉਨਾਕਾ
ਸੀਸ ਲਗਣਾ ਪਹਲੇ ਹੀ ਗੁਰੂ ਲਿਖ ਗਏ ਸੀ ਗੁਰੂ ਨਾ
ਨਕ ਵੇਵਜੀ ਸਤਿਗੁਰਾ ਦਾ ਪ੍ਰਦੇਸ ਜਾਣਾ ਲਿਖਾ ਹੈ ਬਡ
ਤੀਰਥ ਵਾਲੀ ਸਾਖੀ ਮੇਂ ਸੋਸੁਣ (ਪ੍ਰਮਾਣ ਬਡ ਤੀਰਥ
ਵਾਲੀ ਸਾਖੀ ਕਾ) ਸ੍ਰੀ ਮੁਖਵਾਕ ॥ ਨੰਦਸਿੰਘ ਕੋ ਸਤਿ
ਗੁਰੂ ਸੁਨਾਵੇ । ਭੂਮਲੋਕ ਕੀ ਬਾਤ ਪ੍ਰਗਟਾਵੇ । ਇਕ ਦਸ
ਗੁਰ ਹੋਏ ਅਵਤਾਰਾ । ਸੋ ਭਿਓ ਨਾ ਪ੍ਰਗਟ ਸੰਸਾਰਾ । ਸੋ
ਯਾਰਮੀ ਪਾਤਸ਼ਾਹੀ ਗੁਪਤ ਰਹਾਈ । ਬਾਰਮੀ ਪਾਤਸ਼ਾਹੀ
ਬੈਸ ਕੁਲਮੇ ਆਈ । ਜੋਤ ਹਮਾਰੀ ਤਿਸ ਤਨਮੇ ਰਹਿ ।
ਗੁਰੂ ਬਚਨ ਤਬਐਸੇ ਕਹੈ । ਬਾਰਾਂ ਸੈ ਸਤ੍ਰ ਜਥ ਆਵੇ ।
ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਸੰਤ ਖਾਲਸਾ ਪ੍ਰਗਟਾਵੇ । (ਸੋਈ ਮੁਸਲਮਾਨੀ

(੧੧)

ਸਦੀ ੧੨੦੦ ਸੈਂ ਸਤ੍ਰ ਮੇ ਗੁਰੂ ਰਾਮਸਿੰਘ ਸੰਤ ਖਾਲਸਾ
ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤਾ) ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਮੰਤ੍ਰ ਜਾਪ ਜਪਾਵੇ। ਜਪੇ ਜਾਪ
ਹਿਰਦੇ ਕੇ ਮਾਹੀ। ਤਬ ਵੁਹ ਸਿੰਘ ਰੂਪ ਹੋਜਾਹੀ। ਕਈ
ਗੋਰ ਮਸੀਤਾਢਾਵਹਿ। ਤਾਂ ਸਤਿਗੁਰਏਹਖੇਲ ਰਚਾਵਹਿ।
ਗੁਰੂ ਰਛ ਕਰੇ ਸਿੰਘ ਭਾਰੀ। ਸਭ ਜਾਨੇਗੇ ਨਰ ਨਾਰੀ।
ਅੱਸੀ ਸੀਸ ਖਾਲਸੇ ਕੇ ਲਗੇਗੇ ਭਾਰੀ। ਤਬ ਸਤਿਗੁਰ
ਪ੍ਰਦੇਸ ਸਧਾਵੇ। ਬਾਵੀ ਸੁਤ ਕਹੀਏ ਜੋਈ। ਮਮਕਲਾ
ਤੇ ਅਵਤਾਰ ਜੋ ਹੋਈ। ਅਬ ਸੁਨ ਅਪਨੇ ਦੇਸਮੇ ਸਤਿ
ਗੁਰ ਆਵੇ। ਸਵਾ ਪਾਂਚ ਬਰਸ ਬੀਤ ਜਾਇ। ਤਾਕੇਪਾਛੇ
ਜੋਤ ਜੋ ਆਈ। ਵਾਕੇ ਅਨਜਮੇ ਰਹਿ ਐਸੇ। ਦੋਨੋਂ ਭਾਈ
ਏਕ ਸਰੂਪ ਜੋ ਭਾਸੇ। ਸਤਿਗੁਰ ਆਪ ਮੁਖੋਂ ਪ੍ਰਗਾਸੇ।
ਸੋ ਮੋਹਿਕੋ ਲਗੇ ਅਤ ਪਿਆਰਾ। ਹਮਨ ਸੰਜੁਗਤ ਅਖੰ
ਡ ਪਾਠ ਧਾਰਾ। ਤਾਂ ਦਰਸਨ ਕੇ ਪ੍ਰਤਾਪਾ। ਰੰਗੂਨ ਦੇਸਕੇ
ਕਾਟੇ ਪਾਪਾ। ਬਹੁਤ ਕਾਲ ਬਿਦੇਸ ਮੇ ਰਹੈ। ਜਾਂਤੇ ਪੁਰਖ
ਬਿਦੇਸ ਮੰਤ੍ਰ ਲੈਹੈ। (ਬਾਰਮੇ ਗੁਰੂ ਰਾਮਸਿੰਘਕੇ ਬਹੁਤ
ਸਿਖ ਹੋਏ ਬਡੇ ੨ ਸ਼ਾਹੂਕਾਰ ਮੈ ਆਪ ਦੇਖੇ ਸੁਣੇ ਹਨ)
ਹੋਰ ਸੁਣੇ ਸਤਿਗੁਰ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਅਵਤਾਰੀ ਹਨ ਚਾਰ
ਅਖਰੇ ਸ਼ਬਦ ਮੇਂ ਨਾਮ ਇਨਾ ਕਾ ਹੈ ਚੌਦਾ ਗੁਰੂਆਂ ਵਿਚ
ਸਿਰੋਮਣੀ ਚਾਰ ਹਨ ਸਤਿਗੁਰਾਂ ਦਾ ਨਾਮ ਇਸ ਸ਼ਬਦ
ਮੇਂ ਹੈ। ਸੁਣੋ ਵਾਵਾ ਨਾਨਕ ਵਾਵਾ ਇਹ ੧ ਹਾਹਾ ਹਰਿ
ਗੋਬਿੰਦ ਹਾਹਾ ਇਹ ੨ ਗਗਾ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਗਗਾ
ਇਹ ੩ ਰਾਰਾ ਗੁਰੂ ਰਾਮ ਸਿੰਘ ਰਾਰਾ ਇਹ ੪ ਚਾਰ

(੧੨)

ਅਖਰ ਗੁਰੂਨੇ ਪਹਿਲੇ ਹੀ ਰਖੇ ਹਨ। ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਜਗਤ
ਨਾਲੋਂ ਉਲਟਾ ਰਸਤਾ ਤੋਰਾ ਕੁਰਾਹੀ ਜਗਤਨੇ ਭਾਖਾ ਫੇਰ
ਗੁਰੂ ਹਰਿਗੋਬਿੰਦ ਪਿਛਲੀ ਰੀਤੀ ਤੇ ਉਲਟ ਤੋਰਾ ਫੇਰ
ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਪਿਛੇ ਨਾਲੋਂ ਉਲਟ ਤੋਰਾ ਨਮਾ ਫੇਰ
ਉਲਟ ਭਰਮਾਇਆ ਗੁਰੂ ਰਾਮਸਿੰਘ ਸੋ ਜਗਤ ਕੂਕੇ ਭਾ
ਖਣ ਲਗ ਗਿਆ ਇਸ ਕਰਕੇ ਸਿਰੋਮਣੀ ਚਾਰ ਹੋਏ ॥

ਹੁਣ ਬਿਹੰਗਮ ਕਾ ਕਹਿਣਾ ॥ ਸੁਨਪਤ
ਰਾਜਾ ਬਾ ਤਿਸਕੇ ਚਾਰ ਬੇਟੇ ਥੇ ਰਾਜੇ ਹੁਕਮ ਕੀਤਾ ਚਾਰੇ
ਚਹੁ ਕੰਢਾਂ ਨੂੰ ਦੌੜ ਪਵੇ ਤਾਂ ਪਹਿਲੇ ਬਕਾਰ ਉਪਜਿਆ
ਗਗਨਪਤ ਰਾਜਾ ਗਿਆਨ ਸੁਧ ਤਿਸਤੇ ਪੈਦਾ ਹੋਆ ।
ਰਾਰਾ ਰੂਪ ਆਪਨਥਿਆ ਤਿਸਤੇ ਰਾਰਾ ਪੈਦਾਕੀਆ ਤਿਸ
ਵਿਚ ਤਿੰਨ ਥਾਨ ਖੋਜੇ ਮੱਧਿਆਨ ਤੇ ਵਾਵਾ ਪਤਾਲ ਪੁਰੀ
ਤੇ ਹਾਹਾ ਗਗਨਪੁਰੀ ਤੇ ਗੱਗਾ ਆਪਨੇ ਰੂਪ ਤੇ ਰਾਰਾ
ਇਹ ਚਹੁ ਥਾਨਾਂਥੀਂ ਚਾਰ ਅਖਰ ਕੀਤੇ ਰਾਰਾ ਅਖਰਸਤਿ
ਗੁਰੂ ਰਾਮਸਿੰਘਕੇ ਨਾਮ ਕਾ ਹੈ ਸੋ ਰਾਮ ਸਿੰਘ ਸਤਿਗੁਰੂ
ਕਿਉਂਨਾਹੋਏ ਨਮਸਕਾਰ ਗੁਰਦੇਵਕੋ ਸਤਨਾਮਜਿਨ ਮੰਤ੍ਰ
ਰਸੁਣਾਇਆ। ਕਰਨੀ ਨਾਮੇ ਵਿਚ ਲਿਖਾਹੈ ਸੰਤ ਖਾਲਸੇ
ਕਾ ਹੋਤ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ । ਸੋ ਸੰਤ ਖਾਲਸਾ ਇਸਨੂੰ ਕੋਂਹਦੇ ਹਨ
(ਦਸਮ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਕਾ ਪ੍ਰਮਾਣ) ਦੇਖ ਭਾਈ ਸਭ ਕਾ
ਆਸ਼ਾ ਇਕ ਹੈ ਇਹ ਸਤਿਨਾਮ ਦਸਵੇਂ ਗੁਰੂ ਬਰਤੋਣਾ
ਲਿਖਾ ਹੈ। ਜਥਾ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਦਾਨਵ ਦੇਵ ਫਨੰਦ ਨਿ
ਸਾਚਰ ਭੂਤ ਭਵਿਖ ਭਵਾਨ ਜਪੈਗੇ । ਜੀਵ ਜਿਤੇ ਜਲੁ

(੧੧)

। ਬਲਮੈ ਪਲੁਹੀ ਪਲਮੈ ਸਭ ਥਾਪ ਬਪੈਂਗੇ। ਪੁੰਨ ਪਥ
ਤਾਪੁਨ ਬਾਢ ਜੈਤ ਧੁਨ ਪਾਪਨ ਕੇ ਬਹੁ ਪੁੰਜ ਖਪੈਂਗੇ।
ਸਾਧਸਮੂਹ ਪ੍ਰਸੰਨਫਿਰੈ ਜਗੁਸਤ੍ਰਸਭੈ ਅਵਲੋਕ ਚਪੈਂਗੇ।
ਗੁਰੂ ਜੋ ਲਿਖਦੇ ਹਨ ਸੋ ਬਿਥਾ ਨਹੀਂ ॥

ਸ਼ੋਕਾ ॥ ਹੋਰ ਕਿਸੇ ਬਡੇ ਗ੍ਰੰਥ ਮੈ ਲਿਖਾਹੈ ਤਾਸੁਣਾਓ।
ਤ੍ਰ-ਪ੍ਰਮਾਣ ਸੂਰਜ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ॥ ਸੂਰਜ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਜਿਲਦ
ਪੰਜਵੀਂ ਆਲਮਸਿੰਘ ਕਾ ਪੁਛਣਾ ॥ ਜਥਾ ॥ ਹਮ ਭੀ ਹਿਰਦੇ
ਭਾਵਣੀ ਰਖੇਂ ਸੁਧ ਸੋਇ। ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਸਰ ਪਹੁਚਥੇ ਰਾਮ ਸਰੋ
ਵਰ ਜੋਇ ॥ ਚੌਪਈ ॥ ਵੇਰ ਯਾਰਵੀਂ ਜਬ ਹਮ ਅਵੇ।
ਤਿਸਤੇ ਕੋਈ ਨਾ ਹਮਲਖ ਪਾਵੇ । ਪੰਥ ਖਾਲਸਾ ਖੇਤੀ
ਮੇਰੀ । ਕਰੂੰ ਸਮਾਲਣਾ ਤਿਸਹੀ ਬੇਰੀ ॥ ਸੋ ਸਮਾਲਣਾ
ਗੁਰ ਬਣ ਕੇ ਈ ਕਰੇਗਾ ਤਾਤੇ ਹੋਰ ਗੁਰੂ ਹੋਆ ਚਾਹੀਏ ॥

ਸਰਬ ਲੋਹਿ ਗ੍ਰੰਥ ਦਵਾਦਸ ਸਰੂਪ ਕਾ ਪ੍ਰਮਾਣ
। ਤਿਗੁਰ ਏਕ ਹੀ ਦਵਾਦਸ (ਬਾਰਮਾ ਗੁਰੂ) ਭਾਨ ਪ੍ਰਗਟੇ
। ਰਿ ਸੰਤਾ । ਪ੍ਰਤੱਖ ਕਲਾ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮ ਧਨੇਜ ਸਰਬ ਪੰਥ
ਖਾਲਸਾ ਗ੍ਰੰਥ ਰੂਪ ਬਧੰਤਾ । ਗੁਰ ਬਿਲਾਸਮੇ ਲਿਖਿਆ
ਹੈ ਦਾਦੂ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਦਸਮੇ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਤੇ ਪੁਛਿਆ ਹੈ।
ਦਾਦੂ ਸਾਹਿਬ ਉਚਾਰਿਆ ਕ੍ਰਿਪਾਸਿੰਧ ਮਹਾਨ । ਤੁਮਪੀਛੇ
ਦੁਖ ਦੇਣਗੇ ਜੋ ਹਣ ਮੁਸਲਮਾਨ । ਕ੍ਰਿਪਾ ਸਿੰਧ ਉਚਾ
ਰਿਆ ਸੁਣਹੋ ਦਾਦੂ ਸਾਤ । ਪੁਨਾ ਸਿੰਘ ਸਜਾਇਕੇ ਬੈਰ
ਲਉਂ ਬਹੁ ਭਾਂਤ ॥ ਭੁਜੰਗ ਪ੍ਰਯਾਤ ਛੰਦ ॥ ਜੇਤੇ ਬੈਰ
ਮੋਹਿ ਸਿਉਂ ਪਾਪੀ ਜਾਨ ਕੀਨੇ । ਭਲੀ ਭਾਂਤ ਸੇ ਲਉਂ

(੧੪)

ਇਨਹੀ ਸੰਗ ਚੀਨੇ । ਸਭਾ ਵੇ ਮਿਲੇਛੀ ਕਰਾਗਾਮੈ ਦੂਰੀ ।
ਵਹੀ ਰਹਿਣ ਪੈਹੈ ਜੋ ਮਿਲੇਗਾ ਹਜੂਰੀ ॥ ਚੌਪਈ

॥ ਕ੍ਰਿਪਾ ਸਿੰਧ ਮੁਖੇ ਜਹਿਗਾਨਾ । ਖਾਸ ਦੀਵਾਨ ਬਰਾਜੇ
ਮਹਾਨਾ । (ਰਾਮਸਿੰਘ ਸਤਿਗੁਰ ਕੋ ਕਹਾ ਹੈ) ਤਿਨ ਮੇ
ਰਾਮਸਿੰਘ ਮਮਸਾਰਾ । ਦੇਸ ਮਾਲਵੇ ਮਾਹਿ ਅਵਤਾਰਾ ॥

ਸੰਕਾ ॥ ਗੁਰਮਤ ਮੇ ਤਾਂ ਸੁਣਾ ਦਿੜਤਾ ਆਈ ਹੋਰ
ਕਿਸੇ ਸ਼ਕਤੀ ਵਾਲੇ ਲਿਖਾ ਹੈ ਕਿ ਨਹੀਂ ॥ ਲਿਖਾ ਹੈ ਸੁਣੇ
ਉਤ੍-ਪ੍ਰਮਾਣ ਸਾਧੂ ਸਰਬੰਗ ਕਾ ॥ ਸਰਬੰਗ ਸਾਧੂ ਹੋਇ
ਨਰਬਦਾ ਨਦੀ ਤੇ ਸਾਧਨਾ ਕੀਤੀ ਅਗੰਮਤਾ ਹੋਈ ਓਭੀ
ਸਤਿਗੁਰਾ ਦਾ ਹੋਣਾ ਲਿਖਦੇ ਹਨ ਸੋਭੀ ਸੁਣ । ਜਨ ਸਰ
ਬੰਗ ਸਾਧੂ ਲਖੇ (ਧਰਮ ਹੋਤ ੮੨ ਸੀਸ ਲਗਣਗੇ)
ਬਿਆਰ ਸੀਸ ਚੜ ਸੈਲ ਮੋਨ ਗਰੁੰਡ ਦੋਵੇਂ ਰੁਸੇ ਲੜੇਂਗੇ
ਸਭ ਰਾਜਧਾਨੀ । ਕਹਿਤ ਸਾਧ ਸਰਬੰਗ ਬਾਤ ਸਾਚੀ
ਅਵਧੂਤ । ਦੇਸ ਪੂਰਬੋਂ ਆਵਸੀ ਚੇਲਾ ਮਰਦ ਕਾ ਸੋਇ ॥

ਉਤ੍ ਪਸਰਮ ਦਿਸਾਮੇ ਪ੍ਰਿਥਮੇ ਪ੍ਰਗਟ ਹੋਇ । ਉਮਰਤਿਸ
ਬਰਸ ਇਕੀਸੇ (੨੧ ਸਾਲ ਦੇ ਸਤਿਗੁਰੂ ਨਾਮ ਦਸ
ਨਗੇ) ਸਾਲ ਸਤਾਰੇ (ਸਤਾਰੇ ਸਾਲ ਸੰਗਤਾਂਦਾ ਜੋਰ ਹੋਗਿ
ਆ ਸੀ) ਮਾਹਿਧਰੇ ਤਿਸ ਬਲਜਗਦੀਸੇ । ਕਹਿਤ ਸਾਧ
ਸਰਬੰਗ ਸੀਸ ਹੋਵੇ ਤਿਸ ਕੇਸਾ । ਪ੍ਰਗਟੇਮਾਹਿਪੰਜਾਬ
ਆਵਣ ਪੂਰਬ ਦੇਸਾ । ਬਾਤ ਇਕੀਸੇ ਕੀ ਕਹਾ ਭਿਆ
ਖਾਲਸੇ ਰਾਜ । ਦਿਲੀ ਮਹਿਜਦੇ ਸਗਲ ਮੈ ਬਜੇ ਜੋੜੀ
ਆਂ ਸਾਜ । ਬਜੇ ਜੋੜੀਆਂ ਸਾਜ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਨਾਮ ਜਪਾਈ।

(੧੫)

ਆਨ ਰੂਪ ਸਭ ਛਪੈ ਜਥਾ ਸਿੰਘ ਮਗਾਈ । ਕਹਿਤ ਸਾਧ
ਸਰਬੰਗ ਪਾਪਕੀ ਭਾਗੀ ਰਾਤ । ਚੜਿਆ ਧਰਮ ਕਾ ਸੂਰ
ਇਕੀਸੇ ਸਾਰੀ ਬਾਤ ॥

ਲੈਸੁਣ ਪ੍ਰੇਮਸੁਮਾਰਗਮੇ ਲਿਖਾਹੈ ਸੋ ਸੁਣ । ਕਈ ਗੁਰੂ
ਸਦਾਵੇਂਗੇ ਓਨਾ ਮੰਨੇਗੇ ਤਬ ਮਰਦ ਕਾ ਚੇਲਾਉਣੇ
ਹਿੰਦੂ ਮੁਸਲਮਾਨ ਹੋਰ ਕੇਈ ਪੰਥ ਬੂਠ ਕਮਾਵਣ
ਵਾਲੇ ਸੋ ਸਭ ਕਾ ਨਾਸ ਕਰੇਗਾ ਸਚ ਦਿ ਏਗਾ ਅਰ
ਓਹੀ ਜੋ ਮਰਦ ਕਾ ਚੇਲਾ ਰਖਿਆ ਅਪਨੇ ਖਾਲਸੇਕੇ ਵਾ
ਸਤੇ ਉਠੇਗਾ ਸੋ ਉਸ ਵਿਚ ਸਭ ਬਰਕਤ ਆਪਨੇ ਪ੍ਰਗਾਸ
ਕੀ ਬੰਦਗੀ ਤਰੀਫ ਗੁਰਿਆਈ ਕੀ ਬਖਸ਼ੀਏਗੀ ਜੋ
ਅਗੇ ਪ੍ਰਗਾਸ ਨਹੀਂ ਹੋਆ ਪਰ ਗੁਰੂ ਸਦਾਇਗਾ ਸੰਤ
ਖਾਲਸੇਕੀ ਰਖਿਆ ਵਾਸਤੇ ਜੁਗ ਬਦਲੇਗਾ ਪ੍ਰਗਾਸ ਹੋਵੇ
ਦੀਵਾਨ ਲਗੇਗਾ ਸਤਿਜੁਗ ਵਰਤੇਗਾ ਸਿਰ ਪਾਣੀ
ਏਗਾ ਸੋ ਸੰਤ ਖਾਲਸਾ ਇਹੀ ਹੈ ਪਾਣੀ ਇਹੀ ਸਿਖ
ਪਾਉਂਦੇ ਹਨ ਏਸੇ ਗੁਰੂਨੇ ਪਾਇਆ ਅਰ ਪੁਆਇਆ ਮਤ
ਲਬ ਏਹ ਹੈ ਕਿ ਸਿਖਾਂ ਨੂੰ ਸਣੇ ਕੇਸੀ ਅਸ਼ਨਾਨ ਕਰਾ
ਇਆ ਅਰ ਆਪ ਕੀਤਾ ਸੋ ਸੰਤ ਖਾਲਸਾ ਗੁਰੂ ਰਾਮ
ਸਿੰਘ ਕੀਤਾ ਹੋਰ ਤਾਂ ਸੰਤ ਖਾਲਸਾ ਕਹਾਉਂਦੇ ਹੀ ਨਹੀਂ
ਬਈ ਹੋਰਤੇ ਘਟ ਜਾਵੇ ਇਹੋ ਏਥੇ ਹੀ ਘਟਦਾ ਹੈ ਹੋਰ
ਤਿੰਨ ਗੁਣ ਘਟ ਜਾਣ ਜਿਸ ਵਿਚ ਸੋਭੀ ਗੁਰੂ ਹੋ
ਸਕਦਾ ਹੈ ਬ੍ਰਹਮ ਨੇਸ਼ਟੀ ਬ੍ਰਹਮ ਬਕਤਾ ਬ੍ਰਹਮ ਸਰੋ
ਰਹੀ । ਸੋ ਗੁਣ ਗੁਰੂ ਰਾਮਸਿੰਘ ਮੈਂ ਅਵਸ ਹੀ ਘਰਦੇ ਸੇ

(੧੬)

ਮਾਲਵੇ ਵਿਚ ਸੀਨੀਆਲ ਦਰਵਾਜੇ ਦੇ ਮੁਹਰੇ ਗੋਂਦਾਸੀ
ਢੰਡ ਸਾਰੰਗੀ ਨਾਲ ਸੋ ਕੰਨ ਪੈਣੇ ਸੇ ਪਿਛੋਂ ਦੀ ਕੰਧ ਪਾ
ਸ਼ਕੇ ਅੰਦਰ ਵੜੇ ਸੀ ਸੋ ਇਹ ਲਛਣ ਘਟੇ ਗੁਰੂ ਹੋਆ
ਜਥਾ ਕਹੁ ਨਾਨਕਸੋਈ ਨਰਗਰੂਆ ਜੋ ਪ੍ਰਭਕੋ ਗੁਨਗਾਵੇ॥
ਪੁਨਾ ਸਤਿਪੁਰਖ ਜਿਨ ਜਾਨਿਆ ਸਤਿਗੁਰੁ ਤਿਸਕਾਨਾਉ
ਪੁਨਾ ਜਿਸ ਮਿਲਿਆ ਮਨ ਹੋਏ ਅਨੰਦ ਸੋ ਸਤਿਗੁਰ
ਕਹੀਏ ਪੁਨਾ ਘਰਮੇ ਘਰ ਦਿਖਾਇ ਦੇ ਸੋ ਗੁਰੂ ਹਮਾਰਾ ॥
ਏ ਲਛਣ ਗੁਰੂ ਰਾਮਸਿੰਘ ਵਿਚ ਅਵਸ ਹੀ ਘਟਦੇ ਹਨ
ਸ਼ੰਕਾ ॥ ਅਸੀ ਤਾਂ ਦਸਾਂ ਗੁਰਾਂ ਤੋਂ ਬੰਦ ਸੁਣਦੇ ਹਾਂ
ਸਾਡਾ ਤਾਂ ਨਿਹਚਾ ਏਥੇ ਗਹਾਂ ਨਹੀਂ ਮੰਨਦੇ ਹਾਂ ਦਸਾਂ ਗੁਰਾਂ
ਪੀੜੀ ਬੰਦ ਹੋਈ । ਉਤ੍ਰ-ਸ੍ਰੀ ਮੁਖਵਾਕ ਸ੍ਰੀ ਰਾਗ॥ ਹਰਿ
ਜੁਗਹਿ ਜੁਗੋ ਜੁਗ ਜੁਗਹਿ ਜੁਗੋ ਸਦ ਪੀੜੀ ਗੁਰੂ ਚਲੇ
ਈ । ਜੁਗ ਜੁਗ ਪੀੜੀ ਚਲੇ ਸਤਿਗੁਰ ਕੀ ਜਿਨੀ ਗੁਰਮੁਖ
ਨਾਮੁ ਧਿਆਇਆ । ਦੇਖ ਭਾਈ ਗੁਰੂ ਕੀ ਲਿਖਦਾ ਹੈ ਤੂੰ
ਕੀ ਸਮਝੀ ਬੈਠਾਹੈਂ ਇਸ ਹਠਨੂੰ ਛੱਡ ਗੁਰੂਕਾ ਸਿਖਬਣਾ
ਸ਼ੰਕਾ ॥ ਸਿਖ ਗੁਰੂ ਨਹੀਂ ਬਣ ਸਕਦਾ ॥ ਉਤ੍ਰ ।
ਜਥਾ ॥ ਆਸਾ ਮਃ ੪ ॥ ਗੁਰੂ ਸਿਖ ਸਿੱਖ ਗੁਰੂ ਹੈ ਏਕੋ
ਗੁਰ ਉਪਦੇਸ ਚਲਾਏ॥ ਪੁਨਾ । ਹਰਿ ਕਾ ਸੰਤ ਸਤਿਗੁਰ
ਸਤਿ ਪੁਰਖਾ ਜੋ ਬੋਲੇ ਹਰਿ ਹਰਿ ਬਾਨੀ । ਪੁਨਾ । ਇਸ
ਪਦ ਜੋ ਅਰਥਾਏ ਲੇ ਸੋ ਗੁਰੂ ਹਮਾਰਾ । ਹੋਰ ਭਾਈ ਗੁਰ-
ਦਾਸ ਜੀ ਲਿਖਦੇ ਹਨ । ਗੁਰਚੇਲਾ ਚੇਲਾ ਗੁਰ ਹੋਈ ।
ਪੁਨਾ । ਗੁਰਮੁਖਿ ਸਿਖਗੁਰੂ ਗੁਰਚੇਲਾ । ਪੁਨਾ ॥ ਗੁਰਸਿਖ

(੧੭)

ਸਿਖ ਗੁਰ ਹੋਇ ਅਚਰਜੁ ਦਿਖਾਇਆ ॥ ਗੁਰ ਚੇਲਾ ਚੇ-
ਲਾ ਗੁਰ ਹੋਈ ॥ ਕਬਿਤਾ ਮੇਂ ॥ ਗੁਰ ਸਿਖ ਪ੍ਰੇਮ ਨੇਮ
ਗੁਰ ਸਿਖ ਸਿਖਗੁਰ ਸੋਹਿਸੋਬੀਸ ਇਕਈਸ ਉਰ ਆਨੇ
ਹੈ ਪੁਨਾ। ਕਬੀਰ ਪ੍ਰਗੜਾ ਰਾਮ ਅਲਹਕਾ ਸਭ ਗੁਰ ਪੀਰ
ਹਮਾਰੇ। ਕਬੀਰ ਸਾਹਿਬ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਰਾਮ ਕਾ ਅਲਾਕਾ
ਬੇਟਾ ਹਾਂ ਸਬ ਪੀਰ ਗੁਰੂ ਹਨ ਮੇਰੇ। ਤੁਸੀਂ ਦਸਾਕੇ ਮੰਨੀ
ਜਾਓ ਜਾਂ ਬਾਣੀ ਕਢ ਦਿਓ। ਦੇਖ ਭਾਈ ਗੁਰੂ ਅੰਗਦ
ਗੁਰੂ ਅਮਰ ਦਾਸ ਹੋਰ ਸਭੇ ਗੁਰੂ ਸਿੱਖੋਗੁਰੂ ਹੋਏ। ਪੁਨਾ
ਸਤਿ ਪੁਰਖ ਜਿਨਿ ਜਾਨਿਆ ਸਤਿਗੁਰ ਤਿਸ ਕਾ ਨਾਉ।
ਤਿਸ ਕੈ ਸੰਗਿ ਸਿਖ ਉਧਰੈ ਨਾਨਕੁ ਹਰਿਗੁਣ ਗਾਉ ॥
ਪੁਨਾ। ਜਿਸ ਮਿਲਿਐ ਮਨ ਹੋਇ ਅਨੰਦੁ ਸੋ ਸਤਿਗੁਰ
ਕਹੀਏ। ਮਨਕੀ ਦੁਬਿਧਾ ਬਿਨਸਜਾਏ ਹਰਿ ਪਰਮ ਪਦ
ਲਹੀਏ। ਲਖਜਲ ਸਤਿਗੁਰਾਂ ਨਹੀਸੇ ਸੇ ਤਾਂ ਗੁਰੂ ਹੋਆ।

ਲੈ ਹੋਰ ਸੁਣ ॥ ਕਬੀਰ ਸਤਿਗੁਰ ਸੂਰਮੇ ਬਾਹਿਆ ਬਾ-
ਜੂ ਜੋ ਏਕੁ। ਲਾਗਤ ਹੀ ਭੁਏ ਮਿਲੁ ਗਇਆ ਪਰਾ ਕ-
ਲੇਜੇ ਛੇਕੁ। ਸੋ ਗੁਰੂ ਰਾਮ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਲੇਜੇ ਵੇਕ ਪਾਇ
ਧਰਤੀ ਤੇ ਸਿਟੇ ਕਬੀਰਦਾ ਕਹਿਣਾ ਸਤਿਗੁਰੂ ਰਾਮਸਿੰਘ
ਨੇ ਪੂਰਾ ਕੀਤਾ। ਸੁਰਾ ਮਾਸ ਹੁਕਾ ਅੰਦਰਲੀ ਸਟੁ ਲਗੀ
ਥਾੜੇਂ ਕਦੇ ਨਹੀਂ ਹਟੁ ਸਕਦੇ ਸੋ ਗੁਰੂ ਰਾਮਸਿੰਘ ਨੇ ਹ-
ਟਾਏ। ਅੱਖੀਂ ਆਪੁਣੀ ਦੇਖੁ ਲਵੇ ॥

ਸ਼ੰਕਾ ॥ ਸ਼ਕਤੀ ਵਾਲਾ ਤੋ ਹੈ ਗੁਰੂ ਨਹੀਂ ਗੁਰੂ ਗੋ-
ਬਿੰਦਸਿੰਘ ਦਸ ਗਏ ਕਿ ਥੋਡਾ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਹੋਆ

(੧੯)

ਜੇਬਾ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥਕੋ ਮਾਨੀਏ ਪ੍ਰਗਟ ਗੁਰਾ ਦੀ ਦੇਹ। ਜਿਨ
ਕਾ ਹਿਰਦਾ ਸੁਧ ਹੈ ਖੋਜ ਸਬਦ ਮੇਂ ਲੇਇ । ਕਿ ਗੁਰੂ
ਗ੍ਰੰਥ ਗੁਰੂਹੈ ਜਿਨਕਾ ਹਿਰਦਾ ਸੁਧ ਹੋਊ ਸੋ ਖੋਜ ਲਊ ।
ਉਤੇ-ਪੈਹਲੇ ਤਾਂ ਇਹ ਵਾਕ ਆਇ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਕਾ ਨਾ
ਦਸਮ ਕਾ ਹੈ ਨਾ ਭਾਈ ਦੀ ਬਾਣੀ ਦਾ ਹੈ ਇਹ ਕਿਸੇ ਬੁਧ
ਵਾਨ ਕਾ ਕਥਨ ਹੈ ਤਾਂਤੇ ਮਾਨਨੀਕ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਮੈ
ਪੁਛਦਾ ਅਕਲ ਕੇ ਭੰਡਾਰਿਓ ਪਾਠ ਹੈ ਖੋਜ ਸਬਦ ਮੈ ਲੇ
ਸੋ ਖੋਜਕੇ ਕੀ ਲਵੇ ਜੇ ਸਿਖੀ ਕਹੇ ਜਾਂ ਮੋਖ ਕਹੇ ਪਿਛੇ
ਇਹ ਪਰਸੰਗ ਨਹੀਂ ਹੈ ਪਰਸੰਗ ਗੁਰੂਦਾ ਹੈ ਸੋ ਇਸਮੇ
ਸਮਝੋ ਕੀ ਨਿਕਲਦਾ ਹੈ ਇਸਕਾ ਅਰਥ ਇਹ ਹੈ ਗੁਰੂ
ਸਾਹਿਬਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਬ ਥੋਡਾ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਹੋਆ ਕਿ
ਗੁਰੂ ਕੀਤਾ ਪਿਛੇ ਇਸਕੋ ਖੋਜਕੇ ਗੁਰਿਆਈ ਲੇਵੇਗਾ ।
ਛੇ ਦਾ ਅਰਥ ਏਹੀ ਹੈ ਕਿ ਗੁਰਿਆਈ ਲੇਜਾਊ ਸੋ ਹਿਰਦੇ
ਸੁਧ ਵਾਲਾ ਗੁਰੂ ਬਾਲਕ ਸਿੰਘ ਹੋਏ ਗੁਰਿਆਈ ਲਈ
ਹਿਰਦਾ ਸੁਧਕੇ ਸਾਬ ਕਿ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਕੇ ਗਿਆਨੀ
ਸਾਧਨਾ ਐਸੀ ਸੀ ਦੋਵਜੇ ਰਾਤ ਦੇ ਜਾਗਣਾ ਸਣੇ ਕੇਸੀ
ਅਸਨਾਨ ਕਰਕੇ ਭਜਨ ਕਰਨਾ ਆਲਸ ਔਣੇ ਤੇ ਕੇਸ
ਛਤਣ ਸਾਬ ਬੰਨ ਦੇਣੇ ਬੜੀ ਚਿਤੰਨਗੀਰੀ ਸਾਬ ਭਜਨ
ਕਰਨਾ ਕਈ ਸਾਲ ਭਜਨ ਕੀਤਾ ਅਕਾਲਪੁਰਖ ਪ੍ਰਗਟ
ਆਪ ਹੋਕੇ ਹੁਕਮ ਦਿਤਾ ਕਿ ਤੁਸੀ ਦੁਨੀਆਂ ਕੋ ਭਜਨ
ਦੇਵੋ ਕਈ ਸਾਲ ਭਜਨ ਨਹੀਂ ਦਿਤਾ ਸੋ ਕਈਵਾਰੀ ਪ੍ਰ-
ਗਟ ਹੋਕੇ ਕਹਾ ਤਾਂ ਭਜਨ ਦੇਣ ਲਗੇ ਸੇ ॥

(੧੯)

ਸ਼ੀਕਾ ॥ ਮਨੁਖ ਨੂੰ ਗੁਰੂ ਨਹੀਂ ਮੰਨਦੇ। ਉਤ੍ਰ-ਹੋਰ
ਬੈਲਕੋ ਮੰਨੋਗੇ ਸ਼ਾਬਾ ਅਕਲ ਦੇ ਪੂਰੇ। ਦਸੇ ਗੁਰੂ ਮਨੁਖ
ਨਹੀਂ ਸੇ ਖਾਦੇਪੀਂ ਦੇ ਨਹੀਂ ਸੇ ਕਿ ਦੁਖਸੁਖ ਨਹੀਂ ਭੋਗਿ
ਆ। ਭੋਗਿਆ ਤਾਂ ਮਨੁਖ ਬਣੇ ਜਥਾ ਦੁਖ ਸੁਖ ਦੋ ਦਰ
ਕਪੜੇ ਪਹਿਰੇ ਜਾਇ ਮਨੁਖ ॥

ਸ਼ੀਕਾ ॥ ਬਾਣੀ ਗੁਰੂਹੈ ਗੁਰੂ ਲਿਖਦਾ ਹੈ ਬਾਣੀਗੁਰੂ
ਗੁਰੂ ਹੈ ਬਾਣੀ ਵਿਚ ਬਾਣੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਸਾਰੇ ॥ ਗੁਰੂਬਾਣੀ
ਕਹੈ ਸੇਵਕ ਜਨ ਮਾਨੇ ਪਰਤਖ ਗੁਰੂ ਨਿਸਤਾਰੇ ॥ ਇਸਤੇ
ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥਸਾਹਿਬ ਹੋਆ। ਅਖਰੀ ਅਰਥ ਏਹ ਹੈ ਬਾਣੀ
ਗੁਰੂ ਗੁਰੂਹੈ ਬਾਣੀ ਕਿ ਬਾਣੀ ਨਾਮ ਬਚਨਕਾਹੈ ਕਿ ਗੁਰੂ
ਅਰ ਬਚਨ ਓਹ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਸਰਗੁਣ ਹੋਕੇ ਕਿ ਜਾ
ਬਾਏ ਬੋਲਣਾ ਏਹ ਅਰ ਬਚਨ ਏਕ ਹੋਕੇ ਕਹਿਣਾ
ਕਿ ਏਹ ਹੋਰ ਬਚਨ ਹੋਰ ਜੈਸੇ ਨਹੀਂ ਆਪਣੀ ਦੇਹ ਤੇ
ਪਟਾਕੇ ਕਹਿਣਾ ਸਾਰੇ ਬਚਨ ਮੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਥਾ
‘ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਰੂਪੀ ਬਚਨ ਕਹਿ ਤਿਹੂ ਤਾਪ ਹਰਿ ਲੇਤ’
ਬਾਣੀ ਕਹੈ ਸੇਵਕ ਜਨ ਮਾਨੇ ਬਚਨ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਸੇਵਕ
ਮਾਨੇ ਪ੍ਰਤੱਖ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਦੇਹਧਾਰੀ ਸੋ ਤਾਰ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਮਿ
ਹਰ ਹੋਕੇ ਜਥਾ ਮਹਾਂ ਪੁਰਖਾਂ ਦਾ ਬੋਲਣਾ ਹੋਵੈ ਕਿਸੇ ਪ੍ਰ-
ਥਾਏ ॥ ਸਾਖੀ ਮਹਾਂਪੁਰਖ ਬੋਲਦੇ ਸਾਂਝੀ ਸਗਲ ਜਹਾਨੇ।
ਗੁਰੂ ਹਰਿ ਰਾਏ ਹਰਿਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਜੀ ਓਨਾਂ ਕੋਈ ਬਾਣੀ
ਨਹੀਂ ਉਚਾਰੀ ਓਨਾਂ ਦਾ ਬੋਲਣਾ ਹੀ ਬਾਣੀ ਸੀ ॥
ਸ਼ੀਕਾ ॥ ਗੁਰੂਗ੍ਰੰਥ ਵਿਚ ਬੀ ਲਿਖਾਹੈ ਤਾਨੀਕਸਮਝਿਆ

ਜਾਏ॥ ਉਤ੍ਰ ॥ ਤਿਸ ਵਿਚ ਭੀ ਸੁਣੇ ॥ ਸੂਹੀ ਰਾਗਮੇ ਲਿਖਾ
 ਹੈ ਸੋ ਸੁਣੇ । ਪਹਿਲੇ ਅਬਚਲ ਨਗਰ ਕਾ ਹਾਲ ਫੇਰ
 ਰਾਮਦਾਸ ਪੁਰੇਕਾ ਹਾਲ ਜਥਾ ਘਰ ਮੰਦਰ ਹਟ ਨਾਲੇ ਸੋਹੇ
 ਜਿਸ ਵਿਚ ਨਾਮ ਨਿਵਾਸੀ ਰਾਮ । ਸੰਤ ਭਗਤ ਹਰਿਨਾਮ
 ਅਰਾਧੇ ਕਟੀਏ ਜਮਕੀ ਫਾਸੀ ਰਾਮ । ਕਾਟੀ ਜਮ ਫਾਸੀ
 ਪ੍ਰਭ ਅਥਿਨਾਸੀ ਮਿਲ ਹਰਿ ਹਰਿ ਨਾਮ ਧਿਆਏ। ਸਗਲ
 ਸਮੰਗਰੀ ਪੂਰਨ ਹੋਈ ਮਨ ਇਛੇ ਫਲ ਪਾਏ । ਸੰਤ ਸਜ
 ਲ ਸੁਖ ਮਾਣਹਿ ਰਲੀਆ ਦੁਖ ਦਰਦ ਭ੍ਰਮ ਨਾਸੀ । ਸਬ
 ਦ ਸਵਾਰੇ ਸਤਿਗੁਰ ਪੂਰੇ ਨਾਨਕ ਸਦ ਬਲਿਜਾਸੀ ॥
 ਦੇਖ ਭਾਈ ਘਰ ਮੰਦਰ ਹਟ ਸੋਭਾ ਮਾਨ ਹੋ ਰਹੇ ਹਨ ਗੁਰੂ
 ਨਾਨਕ ਨੇ ਹੱਟੀ ਕੀਤੀ ਘਰ ਨਹੀਂ ਸੀ ਲਾਗ ਹੋਰ ਕਿਸੇ
 ਪਾਤਸ਼ਾਹੀ ਕੀਤੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਰਾਮਦਾਸ ਪੂਰੇ ਜਾਕੇ ਦੇਖੋ ਸੋਭ
 ਰਹੇ ਹਨ ਤਾਤੇ ਏਹੀ ਠੀਕ ਮਿਲਦਾ ਹੈ ਸੰਗਤ ਭੀ ਸਗਲ
 ਸਮੰਗਰੀ ਸਾਰੀਆ ਜਾਤਾ ਗੁਰੂ ਰਾਮਸਿੰਘ ਦੇ ਸਿਖ ਹੋਏ
 ਬੋਰੀਏ ਹੋਰ ਕਿਸੇ ਪਾਤਸ਼ਾਹੀ ਦੇ ਸਿਖ ਨਹੀਂ ਹੋਏ ਤਾਤੇ
 ਏਹੀ ਠੀਕ ਮਿਲਦਾ ਹੈ ਪ੍ਰਦੇਸ ਜਾਣੇ ਕਾ ਹਾਲ ਲਿਖਾ ਹੈ
 ਸੰਗਤ ਨੇ ਅਰਜ਼ਾਂ ਕਰਨੀਆਂ ॥ ਧਨਾਸਰੀ ਮਃ ੫ ॥ ਜਿਨ
 ਤੁਮ ਭੇਜੇ ਤਿਨਹਿ ਬੁਲਾਏ ਸੁਖ ਸਹਿਜ ਸੇਤੀਘਰ ਆਓ।
 ਅਨੰਦ ਮੰਗਲ ਗੁਣ ਗਾਉ ਸਹਿਜ ਧੁਨ ਨਿਹਚਲ ਰਾਜ
 ਕਮਾਉ । ਤੁਮ ਘਰ ਆਵੋ ਮੇਰੇ ਮੀਤ । ਤੁਮਰੇ ਦੋਖੀ ਪ੍ਰਭ
 ਆਪ ਨਿਵਾਰੇ ਅਪਦਾ ਭਈ ਬਤੀਤ ॥ ਇਹ ਸ਼ਬਦ ਪਰ
 ਦੇਸ ਜਾਣੇਕਾ ਸੰਗਤਨੇ ਸਦਾ । ਪੁਨਾ ॥ ਧਨਾਸਰੀ ਮਃ ੫

(੨੧)

॥ ਮੇਰਾ ਲਾਗੋ ਰਾਮ ਸਿਓਂ ਹੋਤ। ਸਤਿਗੁਰ ਮੇਰਾ ਸਦਾ
ਸਹਾਈ ਜਿਨ ਦੁਖ ਕਾ ਕਾਟਿਆ ਕੇਤ ॥ ਸਾਹਿਬ ਕੈ ਹਏ
ਹਨ ਮੇਰਾ ਰਾਮ ਸਿਓਂ ਹੋਤ ਹੈ ਸਿਖ ਕਹਿਣਗੇ। ਪੁਨਾ ॥
ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਪਰਦੇਸ ਜਾਣੇ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਕਹਾ ਹੈ।

ਮਲਾਰ ਮਃ ੧ ॥ ਧਨੁ ਢਾਢੀ ਪਿਰ ਦੇਸ ਨਿਵਾਸੀ

ਗੁਰਪੈ ਸਬਦ ਪਠਾਈ। ਗੁਣ ਸੰਗ੍ਰਹਿ ਪ੍ਰਭ ਰਿਦੇ
ਸੀ ਭਗਤ ਰਤੀ ਹਰਖਾਈ। ਪ੍ਰਿਓ ਨਾਲੇ ਸਦ
ਹੀ ਸਚ ਸੰਗੋ ਨਦਰੀ ਮੇਲ ਮਿਲਾਈ ॥ ਧੰਨ ਹੋਣਗੇ
ਬਾਡੀ ਪ੍ਰਦੇਸਵਿਚ ਨਿਵਾਸ ਕਰਨਗੇ ਸਚੇ ਗੁਰਪੈ ਸਬਦ
ਭੇਜਦੇਣਗੇ ਸੋ ਐਸੇ ਹੋਆਹੈ ਗੁਰੂਹਰੀਸਿੰਘ ਪਾਸ ਸਬਦ
ਏਸੇ ਤਰਾਂ ਆਇਆ ਸੀ ਪੰਜ ਸਾਲ ਮਗਰੋਂ ॥ ਹੋਰ ਕੋਈ
ਗੁਰੂ ਪਰਦੇਸ ਨਹੀਂ ਗਿਆ ਟਾਪੂਆਂ ਮੇਂ ਗੁਰੂ ਰਾਮ
ਸਿੰਘ ਜੀ ਗਏ ਉਨਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਥਾਇ ਭਵਿਛਤ ਸਬਦ ਗੁਰੂ
ਹਿਬ ਲਿਖਦੇ ਹਨ ਮਗਰੋਂ ਸਿਖਾਂ ਦਾ ਜਾਣਾ ॥ ਜਬ ॥

ਮੁੰਦ ਸਾਗਰ ਹੋਵੈ ਅਤਿ ਖਾਰਾ ਗੁਰੂ ਸਿਖ ਲੰਘ ਗੁਰੂ
ਪੈ ਜਾਈ। ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਗਏ ਮਗਰ ਸਿਖ ਨਹੀਂ ਗਏ।
ਤਾਤੇ ਸਤਿਗੁਰਾਂ ਮਗਰ ਸਿਖ ਗਏ ਹਲ ਸੱਤਾਂ ਦੇ ਕਰੀਬ
ਹੋਰ ਪਰਦੇਸ ਜਾਣੇ ਪਿਛੇ ਸਿਖਾਂ ਪ੍ਰਤੀ ਕਹਾ ਕਿ ਐਸੇ
ਸਿਖ ਕਹਿਣਗੇ ॥ ਤੁਖਾਰੀ ਮਃ ੧ ॥ ਸਾਜਨ ਦੇਸ ਬਿਦੇ
ਸੀਅਝੇ ਸਾਨੇਹਝੇ ਦੇਦੀ। ਸਾਰ ਸਮਾਲੇ ਤਿਨਸਜਣਾ ਮੁੰਧ
ਨੈਨ ਭਰੇਂਦੀ। ਪੁਨਾ ਪ੍ਰਿਅ ਘਰੁ ਨਹੀਆਵੇ ਮਰੀਏ ਹਾਵੇ
ਦਾਮਨੁ ਚਮਕੁ ਡਰਾਵੇ ॥ ਪਿਰੁ ਪਰਦੇਸ ਏਹੀ ਗਿਆ।

(੨੨)

ਸੰਗਤ ਵਰਲਾਪ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ। ਪੁਨਾ। ਜਿਨ ਮਾਨਸਤੇ
ਦੇਵਤੇ ਕੀਏ ਕਰਤ ਨ ਲਾਗੀ ਵਾਰ। ਆਪ ਦੇਖੋ ਅੰਮ੍ਰਿਤ
ਸਾਜਦੇ ਪੰਜ ਜਾ ਛੇ ਘੰਟੇ ਲਗ ਜਾਏ ਹਨ ਡੇਰੀ ਤੇ ਬਿਨਾ
ਦੇਵਤਾ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ। ਜਿਹ ਪਿਛਲੀ ਰੀਤੀ ਗੁਰੂ
ਰਾਮ ਸਿੰਘ ਨੇ ਡੇਰੀ ਤੇ ਬਿਨਾ ਭਜਨ ਸਾਥ ਦੇਵਤੇ ਕੀਤੇ
ਨਾਮੁ ਕੰਨ ਮੇਂ ਸੁਣਾਇਆ ਦੇਵਤਾ ਕੀਆ। ਪੁਨਾ।
ਪਸੁ ਪਰੇਤਹੁ ਦੇਵ ਕਰ ਪੂਰੇ ਸਤਿਗੁਰ ਦੀ ਵਡਿਆਈ ॥
ਪਿਛਲੇ ਗੁਰੂ ਧਰਮ ਹੇਤ ਸਾਰੇ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਆਏ ਸੀਸ
ਦਿੱਤੇ ਕਸ਼ਟ ਸਹਾਰੇ ॥ ਸੋ ਇਹ ਬੀ ਗੁਰੂ ਰਾਮ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕੰਮ
ਐਸਾ ਹੀ ਕੀਤਾ ਸੀਸ ਦੇਣਾ ਜਿਲਾ ਬਤਨ ਏਕੋ ਜੈਸਾ ਹੈ
ਪਿਛਲੇ ਸਿੱਖਾਂ ਸੀਸ ਦਿੱਤੇ ਧਰਮ ਹੇਤ ਸੋਭੀ ਗੁਰੂ ਰਾਮ
ਸਿੰਘ ਦੇ ਉਪਦੇਸ਼ੀ ਸਿੱਖਾਂ ਨੇ ਦਿੱਤੇ ਆਪ ਬਿਚਾਰਕੇ ਦੇਖ
ਸਕਦੇ ਹੋ ਬਾਧਾ ਘਾਟਾ ਹੋਰ ਸਬਦੁ ਪੜਨੇ ਢੋਲਕੀ ਸਾਥ
ਕੁੱਲ ਸਾਰੇ ਪ੍ਰਚਲਤ ਹੈ ਸੋਭੀ ਗੁਰੂ ਰਾਮਸਿੰਘ ਦੀ ਕ੍ਰਿਪਾ
ਹੈ ਓਨਾਹੀ ਤੋਰੇ ਹਨ ॥

ਸੰਕਾ ॥ ਪਿਛਲੇ ਗੁਰੂ ਪੰਜ ਟਕੇ ਇਕ ਨਾਲਿਯੋਰ
ਮੱਥਾ ਟੇਕ ਗੁਰੂ ਕਰਦੇ ਸਨ ॥ ਉਤ੍ਰ-ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ
ਨੂੰ ਸ੍ਰੀ ਹਰਿਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਜੀਨੇ ਗੁਰਿਆਈ ਦਿੱਤੀ ਟਕੇ ਅਰ
ਨਾਲੀਏਰ ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਰਖਿਆ। ਤਾਂਤੇ ਕੈਸੇ ਗੁਰੂ ਤੇਗ
ਬਹਾਦਰ ਗੁਰਿਆਈ ਪਾਈ ॥ ਪੁਨਾ ॥ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਜੀਕੇ
ਅੰਗੇ ਕਿਸਨੇ ਪੈਸੇ ਨਾਲੀਏਰ ਰਖਿਆ ਸੀ ਜੇ ਓਨਾ ਐਸੇ
ਪਾ ਲਈ ਤਾਂ ਗੁਰੂ ਰਾਮਸਿੰਘ ਅਵਸ ਹੀ ਪਾ ਸਕਦੇ ਹਨ।

(੫੫)

ਕਰਤਾਰੀ ਹੁਕਮ ਹੀ ਗੁਰਿਆਈ ਹੈ। ਨਲੀਅਰ ਟਕੇ ਪਸਾ
ਰੀਆ ਕੇ ਅੰਗੇ ਬਹੁਤ ਪਏ ਹਨ ਉਨਕੇ ਗੁਰਿਆਈ
ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਮਿਲਤੀ ? ਤਾਂ ਤੇ ਟਕੇ ਨਲੀਅਰ ਗੁਰਿ-
ਆਈ ਨਹੀਂ ॥

ਸ਼੍ਰੀਕਾ ॥ ਦਸਾ ਸੇ ਬਾਦ ਉਤਾਰ ਨਹੀਂ ਟੋਟਾ ਏਹੀ
ਸੁਲਏ ਹਾ। ਉਤ੍ਰ-ਸ੍ਰੀਮੁਖਵਾਕ ॥ ਜਬ ਜਬਹੋਤ ਅਰਿਸਟ
ਅਪਾਰਾ। ਤਬ ਤਬ ਏਹ ਧਰਤ ਅਵਤਾਰਾ ॥ ਦਸ਼ਟਾਤ ॥
ਜਬ ਚੋਰ ਹੋਵੇ ਪੁਲਸ ਕੀ ਅਵਸਹੀ ਜਰੂਰਤ। ਚੋਰ ਨਾ ਹੋ
ਪੁਲਸ ਭੀਨਾ ਹੋ ॥ ੨੮ ਸਾਖੀ ਇਕ ਬਡੀਲੀਲੇ ਸਾਧੂ ਸੀ
ਪ੍ਰਾਣਾਜਾਮੀ ੩੦੦ ਬਰਸ ਦੀ ਉਮਰ ਸੀ। ਗੁਰੂ ਰਾਮ ਸਿੰਘ ਉਸ
ਕੇ ਪਾਸ ਗਏ ਸੀ ਸਤਿਗੁਰਾਂ ਕਹਾ ਸੰਤੋ ! ਤੁਸੀ ਗੁਰੂ
ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੇਖੇ ਹਨ ਤਾਂ ਗੁਰੂ ਰਾਮ ਸਿੰਘ ਵਲੀ ਦੇ-
ਖਕੇ ਕਹਿਣੇ ਲੱਗੇ ਬਨਿਸਤ ਤੁਸੀਂ ਹੋ, ਓਹੀ ਸਰੂਪ ਹੋ ॥

ਸ਼੍ਰੀਕਾ ॥ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਬਿਨਾ ਜਾਂ ਦਸੋਂ ਪਾਤ
ਸ਼ਾਹੀਆਂ ਬਾਹਜੋਂ ਗੁਰੂ ਕਹਿਣਾਂ ਮਹਾਂ ਦੋਸ਼ ਹੈ। ਉਤ੍ਰ--
ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਸਾਹਿਬ ਮੋਹਣ ਦੇ ਪਾਸ ਪੋਥੀਆਂ ਲੈਣ
ਗਏ ਸੀ ਓਥੇ ਮੋਹਣ ਨੂੰ ਗੁਰੂ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਗੁਰੂਗੋਬਿੰਦ
ਮੇਂ ਜਬ। ਬੇਅੰਤ ਗੁਣ ਤੇਰੇ ਕਥੇ ਨਾ ਜਾਹੀ ਸਤਿਗੁਰ
ਪੁਰਖ ਮੁਰਾਰੇ ॥ ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਸਾਹਿਬ ਮੋਹਣ ਕੋ ਗੁਰੂ
ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਤੇ ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਸਾਹਿਬ ਦੋਸ਼ ਕੇ ਭਾਗੀ
ਬਣੇ ਸੋ ਆਪ ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਸਾਹਿਬ ਕੋ ਗੁਰੂ ਕਹਿਣਾ
ਮਹਾਂ ਦੋਸ਼ ਹੈ ਉਨਕੀ ਬਾਣੀ ਬੀ ਨਾ ਮੰਨੇਗੇ। ਹਠੀ ਲੋਕੋ

(੨੪)

ਬਿਚਾਰ ਸੇ ਬਾਣੀ ਪੜਿਆ ਕਰੋ ਸਾਰੀ ਬਾਣੀ ਕਾ ਸਾਰ
ਬਿਚਾਰ ਹੀ ਹੋਜਾ ਅਸੇ ਸੰਤਾ ਕੋ ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਸਾਹਿਬ
ਗੁਰੂ ਕਹਿ ਦੇਲ ਤਾ ਹੋਰਨਾ ਕੋ ਕੈਸੇ ਦੇਸ਼ ਆ ਸਕਦਾ ਹੈ
ਜਿਸ ਵਿਚ ਗੁਰੂ ਪਦਵੀ ਕੇ ਲਖਣ ਹੋਣ ਉਨਕੋ ਗੁਰੂ
ਨਾ ਕਹੈ ਤਾ ਮਹਾ ਦੇਸ਼ ਹੁੰਦਾ ਗੁਰੂ ਰਾਮਸਿੰਘ ਵਿਚ ਅਵਸ
ਹੀ ਗੁਣ ਘਟਦੇ ਹਨ ਜੇ ਗੁਰੂ ਨਾ ਕਹੇਗੇ ਤਾ ਅਵਸ ਹੀ
ਦੇਸ਼ ਕੇ ਭਾਗੀ ਬਣ ਜਾਏਗੇ ॥ ਪੁਨਾ ॥ ਦਤਾਤ੍ਰੇਓ
ਚੰਦੀ ਗੁਰੂ ਧਾਰੇ ਇੱਲ ਆਦਕ ਇਕ ਇਕ ਗੁਣ ਸੇ ਸੋ
ਦਤਾਤ੍ਰਿਓ ਕੋ ਦੂਸਲ ਨਹੀਂ ਹੋਆ ਬਲਕਿਨਾਮੁ ਜਾਹਰ
ਹੈ। ਯਥਾ ਗੁਰ ਦੇਵ ਮਾਤਾ ਗੁਰਦੇਵ ਪਿਤਾ ਇਤਿ ਆਦਕ
ਗੁਰੂ ਪਰਸਿੰਧ ਗੁਰ ਬਾਣੀ ਸੇ ਹਨ । ਸਤਿ ਗੁਰੂ ਰਾਮ
ਸਿੰਘ ਅਮੋਲਕਨਾਮ ਦੇਣੇ ਬਾਲੇ ਅਵਸਹੀ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ॥

ਸਾਖੀ ਮਾਲਵੇ ਦੇਸਮੇ ਸੈਦੋ ਪਿੰਡ ਪਿਛਲੀ ਸਾਖੀ ਹੈ
ਸਾਧੂ ਸੀ ਬੜੇ ਮਹਾਤਮਾ ਸੇ ਤਿਨਾਂ ਵਿਚ ਅਗੰਮਤਾ ਸੀ
ਲੜਕੇ ਪੜਾਏ ਕਰਦੇ ਸੇ ਲੜਕਿਆਂ ਨੂੰ ਸ਼ੋਕ ਹੋਗਿਆ
ਕਿ ਗੁਰੂ ਧਾਰਣਾ ਅਛਾ ਹੈ ਗੁਰੂਬਿਨਾ ਗਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਲੜ
ਕੇ ਕਹਿਣ ਲਗੇ ਸਾਨੂੰ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਜਾਂ ਚਰਨ ਘੋਲ ਛਕ ਓ
ਸੰਤਾਂ ਅੰਤਰ ਧਿਆਨ ਹੋਕੇ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਸਚਾ ਗੁਰੂ ਅਮ੍ਰਿ
ਤ ਛਕੋਣੇ ਵਾਲਾ ਆ ਰਹਾ ਹੈ ਸੋ ਸਿਖਾਂ ਪ੍ਰਤਿ ਕਹਾ ਤੁਸੀ
ਧੀਰੇ ਹੋਵੋ ਸਤਿਗੁਰੂ ਰਾਮਸਿੰਘ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਛਕੋਣੇ ਵਾਲਾ
ਮੁਖੇ ਆ ਜਾਏਗਾ । ਸੋ ਸਤਿਗੁਰ ਰਾਮਸਿੰਘ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ
ਹੋਕੇ ਫੇਰ ਮੁਕਤਸਰ ਹੋਕੇ ਮਾਲਵੇ ਦੌਰਾ ਕਰਦੇ ਆਏ

(੨੫)

ਅਗੋਂ ਸੰਤ ਜਾਂ ਮਿਲੇ ਦਰਸਨ ਪਰਸਨ ਕੀਤੇ ਸੰਤਕੈਹਣੇ
ਲਗੇ ਕਦੇ ਦੇ ਉਡੀਕ ਰਹੇ ਹਾਂ ਕੁਲ ਸੰਗਤ ਨੂੰ ਦਰਸਨ
ਦੇਵੇ ਨਾਮ ਭੀ ਸੁਣਾਓ ਨਾਮ ਸੁਣਕੇ ਸਭਦੀ ਨਿਸ਼ਾ ਹੋ
ਗਈ ਭਟਕਣਾ ਹਟੀ ਸੋ ਸੰਤ ਤਾਕਤ ਵਾਲੇ ਪਹਿਲੇ ਹੀ
ਜਾਣ ਲੈਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਹੁਣ ਔਤਾਰ ਤਾਕਤ ਵਾਲਾ ਹੋਆ
ਹੈ ਸੋ ਇਹ ਸਾਖੀ ਸਹੀ ਕਰਦੀ ਹੈ ਸਤਿਗੁਰੂ ਜਰੂਰ ਹੈ
ਸੋ ਜੋ ਤਿੰਨ ਸੋ ਸਾਖੀ ਨਹੀਂ ਮਿਲੀ ਓਨਾ ਮੇ ਸੁਣਾ ਹੈ
ਐਸੇ ਲਿਖਾ ਕਿ ਜਦੋਂ ਸਰੰਦ ਦੇ ਵਿਚ ਸਾਹਿਬ ਫਤੇ
ਸਿੰਘ ਜੀ ਸਾਹਿਬ ਜੋਰਾਵਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਸੀਸ ਦਿਤਾ ਗੁਰੂ
ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀਕੋ ਪਤਾ ਮਿਲਾ ਸੀਲੋਆਣੀ ਦਸਣੇ
ਵਾਲੇ ਕਹਾ ਕੋਟਲੇ ਵਾਲੇ ਨਵਾਬ ਸਾਹਿਬ ਹਾ ਦਾ ਨਾਰਾ
ਮਾਰਿਆ ਕਿ ਇਹ ਦੁਧ ਉਘਣੇ ਬਚਿਆ ਕੀ ਬਗਾਸ਼ਾਹੀ
ਬੈਰ ਹੈ ਤੋ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਸੇ ਹੈ ਉਸਕੋ ਕੁਛ ਕਰੋ ਉਸਸਾਬ
ਵਾਹ ਨਾ ਚਲੀ ਤਾਂ ਬਚੇ ਮਾਰਨੇ ਧਰਮਕੀ ਜਾਂ ਕਾਨੂਨਕੀ
ਬਾਤ ਨਹੀਂ ਯੇਹ ਸੁਣਕੇ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਾਨ ਬੋਲੇ ਉਨਕੀ
ਜੜ ਹਰੀ ॥

ਸ਼੍ਰੀਕਾ ॥ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਮੇ ਨਹੀਂ ਅਛੋਂ ਲਿਖਾ ।
ਉਤ੍ਰ-ਸਤਿਪੁਰਖ ॥ ਜਿਸ ਮਿਲਿਆ ਮਨ ਹੋਏ ਅਨੰਦ ਸੋ
ਸਤਿਗੁਰ ਕਹੀਏ । ਬਸ ਏਹੀ ਉਤ੍ਰ ਕਾਮਲ ਹੈ ਜੋ ਹੋਰ
ਸਾਖੀਆਂ ਨਾ ਮੰਨਗੇ ਇਸਦੇ ਵਿਚ ਅਵੱਸ ਹੀ ਗੁਰੂ ਬਣ
ਸਕਦਾ ਹੈ । ਪੁਨਾ । ਸੋ ਸਤਿਗੁਰ ਜਿਸ ਰਿਦੈ ਹਰਿ ਨਾਉ ।
ਤਾਤਪਰਜ ਏਹ ਹੈ ਜਿਸ ਰਿਦੈ ਨਾਮ ਹੈ ਸੋ ਸਤਿਗੁਰੂ

(੨੬)

ਬਣਗਿਆ ਇਸ ਸਬਦ ਕੇ ਅਨੁਸਾਰ ॥ ਪੁਨਾ ॥ ਪਹਿਲੇ
ਤੇ ਲਾਕੇ ਜਦੋਂ ਸਤਿਗੁਰ ਹੁੰਦੇ ਆਏ ਦੇਗ ਦਾ ਕੰਮ
ਬਰਾਬਰ ਤੋਰਦੇ ਆਏ। ਕੋਈ ਜੋਰ ਸੇ ਅਧਰਮ ਕਰੇ ਤੇਗ
ਸੇ ਹਟਾਇਆ ਬੀ ਧਰਮ ਹੇਤ ਸੀਸ ਬੀ ਇੱਤੇ ।
ਜਥਾ ॥ ਦੇਗ ਤੇਗ ਜਗ ਮੈਂ ਦੋਉ ਚਲੈ । ਰਾਖ ਆਪ
ਮੁਹਿ ਅਵਰ ਨ ਦਲੈ ॥ ਸੋ ਇਸ ਸਬਦ ਅਨੁਸਾਰ ਦੇਖੋ
ਪੂਰੇ ਲਖਣ ਦੇਗ ਸਰਬ ਕੀ ਸਾਂਝੀ ਕਿਸੇ ਤੋਰ ਜੇ ਹੋਰ
ਦੇਗਾਂ ਕਹੋ ਸੋ ਸਬ ਸਾਂਝੀ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ । ਕਿਉਂਕੇ
ਮੁਸਲਮਾਨ ਛਕਦੇ ਆਇਆ ਉਸਨੇ ਦੇਖਿਆ ਸਿੰਘਸਤਾ
ਵਾਲਾ ਲੰਗਰ ਉਸਮੇਂ ਦੂਸਰੇ ਦੇਹ ਨਿਕਲ ਪਿਆ ਇਹ
ਬਟਕਾ ਛਕਦੇ ਹਟ ਚਿਭੀ ਚਲਾ ਗਿਆ । ਫੇਰ ਬਾਮਣ
ਆਇਆ ਉਸਨੇ ਦੂਸਰੇ ਦੇਹੀ ਕੱਢਿਆ ਹੋਰ ਕਿਹਾ ਸੁਰਾ
ਬਰਤਦੇ ਹੋ ਚਿਭੀ ਚਲਾ ਗਿਆ । ਹੋਰ ਬੈਸਨੋ ਮੱਤ ਵਾਲੇ
ਆਏ ਚਿਨਾ ਭੀ ਦੂਸਰੇ ਇਹੋ ਕੱਢਿਆ ਸੁਰਾ ਮਾਸ ਵਰਤ
ਦੇ ਹੋ, ਗਲ ਕਟਦੇ ਹੋ ਤਾਂਤੇ ਬੋਝਾ ਸੀਧਾ ਖਾਣਾ ਅਪਵਿਤ੍ਰ
ਹੋ ਚਿਭੀ ਚਲਾ ਗਿਆ । ਇਹ ਦੂਛਟ ਗੁਰੂ ਰਾਮ ਸਿੰਘ ਦੇ
ਲੰਗਰ ਨਹੀਂ ਨਿੱਕਲ ਸਕਦੇ ਇਸ ਤੋਰ ਸਰਬਕਾ ਸਾਂਝਾ
ਲੰਗਰ ਹੋ ਤੇਗ ਚਲੀ ਆਪਕੋ ਮਲੂਮ ਹੈ । ਦੇਗ ਤੇਗ ਜਗ
ਮੈਂ ਦੋਉ ਚਲੈ ਜਾਂ ਗੁਰੂ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਤੋਟ ਨਾ ਆਵੇ ਜਾਮੈਂ
ਜਦ ਆਮਾਗਾ ਦੇਗ ਚਲਾਵਾਂ ਗਾਏਹ ਲਖੂਨਾਂ ਸੇ ਸਤਿਗੁਰ
ਅਵੱਸ ਹੀ ਹੋਸਕਦੇ ਹਨ । ਗੁਰੂ ਈਸਰ ਸਰਬਕਾ ਸਾਂਝਾ
ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਯਥਾ ਪਵਣ ਗੁਰੂ ਜੈਸੇ ਸਰਬ ਕੋ ਦੇਕ ਜੈਸੀ

(੪੭)

ਹੈ ਪੌਣ ਬਗਤੀ ਹੈ ਤੈਸੇ ਗੁਰੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ॥

ਸ਼੍ਰੀਕਾ ॥ ਜੋ ਗੁਰੂ ਰਾਮ ਸਿੰਘ ਕੋ ਗੁਰੂ ਕਹਿੰਦੇ ਹੋ
ਉਨਕੀ ਬਾਣੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕੈਸੇ ਗੁਰੂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇ ਜੇ
ਉਹ ਗੁਰੂ ਹੁੰਦਾ ਜਾਂ ਹੈ ਬਾਣੀ ਕਿਓਂ ਨਹੀਂ ਉਥਾਰੀ।
ਉੱਤ੍ਰ-ਜੇ ਬਾਣੀ ਕਟਕੇ ਗੁਰੂ ਮੰਨੋ ਤਾਂ ਗੁਰੂ ਹਰਗੁਬਿੰਦ
ਗੁਰੂ ਹਰਰਾਇ ਸ੍ਰੀ ਹਰਿਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਜੀ ਇਨਕੀ ਬਾਣੀ
ਕੜੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਕੋ ਗੁਰੂ ਨਹੀਂ ਮੰਨੋ ਗੇ ਤਾਂ ਜੇ ਬਾਣੀ
ਕਰਕੇ ਗੁਰੂ ਮੰਨੋਗੇ ਤਾਂ ਜੋ ਭਗਤ ਭਟ ਸੁੰਦਰ ਆਈ
ਸਬਦ ਜਾਂ ਬਾਣੀ ਹੈ ਉਨਕੋ ਗੁਰੂ ਮੰਨੋ ਸਾਰੀ ਬਾਣੀ ਹੈ
ਬਾਣੀ ੫੦ ਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਤੇ ਪੰਜਾਹ ਗੁਰੂ ਹੋਏ ਦਸ ਕੈਸੇ ਹੋ
ਸਕਦੇ ਹਨ ॥ ਪੁਨਾ ॥ ਤਵਾਰੀਖ ਗੁਰੂ ਛੇਵੇਂ ਦੀ
ਹਿੰਸਾਰ ਰਾਮੋਂ ਭਗੀਰਥੀਏ ਆਦਿਸਿੰਖਾਂ ਨੇ ਅਰਜਕੀਤੀ
ਮਹਾਰਾਜ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਵਿਚ ਸਤਿ ਸੰਗਤ
ਦੀ ਮਹਿਮਾ ਬਹੁਤ ਲਿਖੀ ਹੈ ਬਚਨ ਹੋਆ ਦੁਵਾਈਆ ਤੇ
ਕਤਾਬਾਂ ਬੰਦਗੀ ਦੀਆਂ ਭਾਵੇਂ ਕਿਤਨੀਆਂ ਤਿਆਰ ਹੋਣ
ਪਰ ਬੰਦ ਬਿਨਾ ਰੋਗੀ ਦਾ ਰੋਗ ਦੂਰ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਸੋ ਗੁਰੂ
ਜੀ ਦੇ ਲਾਲ ਗੁਰਮੁਖ ਸੰਤ ਅਧਕਾਰੀ ਦੇਖਕੇ ਕਰਮ ਉ-
ਪਾਸ਼ਨਾ ਗਿਆਨ ਦਿੜ੍ਹਾਕੇ ਅਗਿਆਨ ਰੋਗਨੂੰ ਕੱਟ ਦਿੰਦੇ
ਹਨ। ਜਬਾ ਭਾਈ ਦੀ ਬਾਣੀ-ਬੇਦਗ੍ਰੰਥ ਗੁਰਹਟ ਹੋ ਜਿਸਲਗ
ਭਵਜਲ ਪਾਰ ਉਤਾਰਾ। ਸਤਿਗੁਰ ਬਾਬ ਨਾ ਬੁਝੀਏ ਜਿ-
ਚਰ ਧਰੇ ਨਾ ਗੁਰ ਅਵਤਾਰਾ। ਸੋ ਇਸਮੇਂ ਸਿੱਧ ਹੋਆ ਗੁਰੂ
ਗ੍ਰੰਥ ਬਿਨਾ ਹੋਰ ਗੁਰੂ ਉਪਦੇਸ਼ ਦੇਕੇ ਤਾਰਦਾ ਹੈ। ਗੁਰੂ

(੨੯)

ਗ੍ਰੰਥ ਨਿਰਾ ਗੁਰੂ ਨਹੀਂ ਆਪ ਬਣ ਸਕਦਾ ਗੁਰੂ ਹੋਰ
ਹੈ ਬੈਠੇ ਦੀ ਤਰਾ ਦੁਆਈ ਦੇਣ ਵਾਲਾ ਹੈ ॥

ਸ਼ਿਕਾ ॥ ਗੁਰੂ ਤੋ ਹੋਆ ਸਾਰਾ ਪੰਥ ਤਨਖਾਹੀ
ਹੋਏ ਕਿਉਂਕਿ ਪਗ ਲਹਿ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਉਤ੍ਰ-ਦੋਸ਼ ਹੋਊ
ਤਾਂ ਤਤ ਖਾਲਸੇ ਨੂੰ ਹੋਊ ਸੰਤ ਖਾਲਸੇ ਨੂੰ ਕੀ ਦੋਸ਼ ਜਿਨ੍ਹਾਂ
ਭਜਨ ਕਰਨਾ ਭਜਨ ਮੇ ਅਮਲ ਬਾਹਲਾ ਹੈ ਜਥਾ ਦੁਰ
ਮਤ ਮਦੇ ਜੋ ਪੀਵਤੇ ਬਿਖਲੀਪਤ ਕਮਲੀ। ਨਾਮ ਰਸਾ
ਇਨ ਜੋਰਤੇ ਨਾਨਕ ਸਚ ਅਮਲੀ। ਅਮਲ ਦੇ ਵਿਚ ਕੋਈ
ਦੋਸ਼ ਨਹੀਂ ਬੋਰਾ ਹੋਜਾਂਦਾ ਹੈ ਨਾਮਦਿਓ ਬੋਰਾ ਹੋਆ ਸਬਦ
ਮੈ ਬੋਰੀ ਮੇਰਾ ਰਾਮ ਭਤਾਰ। ਪੁਨਾ। ਰਾਮ ਬਿਓਗੀ ਨਾ
ਜੀਐ ਜੀਐ ਤਾਂ ਬੋਰਾਹੋਇ। ਜਦੋਂ ਬੋਰਾਹੋਆ ਪੰਗ ਦੀ ਕੀ
ਸੂਝ ਹੈ ਸਾਨੂੰ ਸਤਗੁਰ ਰਾਮਸਿੰਘ ਜੀਦਾ ਵਿਜੋਗ ਹੈ ਕਿਆ
ਕਰੀਏ ਪੰਗਨੂੰ ਗੁਰੂ ਦਸਮੇ ਬੋਰੇ ਹੋਏ ਸਤਲੁਜ ਦੇ ਕਨਾਰੇ
ਸਿਖਾਂ ਦੇ ਇਟਾਂ ਮਾਰੀਆਂ ਯਿਹ ਸਬਦ ਕਹਾ। ਨਾ ਸੋਇ
ਆ ਨਾ ਜਾਗਿਆ ਨਾ ਕੁਝ ਕਰੀ ਪੁਕਾਰ। ਜਦੋਂ ਕੀ ਪੰਗ
ਦੀ ਸੂਝ ਨਹੀਂ ਸੀ ਹੋਸਕਦੀ। ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਜੀ ਮਸਤਾਨੇ
ਹੋਏਸਬਦ ॥ ਏਕ ਸੁਆਨਦੁਏ ਸੁਆਨੀ ਨਾਲ। ਜੇ ਰੁਰਾਂ
ਨੂੰ ਸੂਝ ਸੀ ਤਾਂ ਕੁਤੇ ਕਿਉਂ ਲਏ ਮਸਤਾਨਿਆਂ ਦੀ ਕੁਲ
ਦਸ਼ਾ ਐਸੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਐਸਾ ਹੀ ਹਾਲ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਪੁਨਾ।
ਹਉ ਆਕੁਲ ਬਿਕੁਲ ਭਈ ਗੁਰ ਦੇਖੇ ਹਉ ਲੋਟ ਪੋਟ
ਹੋਪਈਆ॥ ਦੇਖੇ ਪਿਆਰੇ ਲੋਟ ਪੋਟ ਹੋਯਾਂ ਪੰਗ ਰਹੁਗੀ
ਪੁਨਾ। ਭਾਈ ਗੁਰਦਾਸ ਜੀ-ਦਰਸਨ ਦੇਖਤੁ ਹੀ ਸੁਧ ਕੀ

(੧੯)

ਨਾ ਸੁਧ ਰਹੀ ਬੁਧ ਕੀ ਨਾ ਬੁਧ ਰਹੀ ਮਤ ਮੈ ਨਾ ਮਤ
ਹੈ। ਪੁਨਾ। ਮੇਰਾ ਮੂੰਭ ਸੰਤ ਪਗਾ ਹੇਠ ਰੁਲਸੀਰੇ। ਜਦੋਂ
ਸੀਸ ਰੁਲਿਆ ਕੀ ਪੱਗ ਚਹੂਰੀ ਹੋਰ ਕੀ ਕਹਿਣਾ ਹੈ
ਪਹਿਲੇ ਤੈਨੂੰ ਰੰਗ ਚਥੇ ਤਾਂ ਨਿੰਦਾ ਤੇ ਹਟੇ ਨਾਲੇ ਪੱਗ ਤੇ
ਨੀ ਬੰਨ ਲਈ ਤਨਖਾਹੀ ਹੋਣ ਤੇ ਲੇਕਨ ਦੋਸ਼ ਹੈ ਜਾਨ
ਨ ਦਸੇ ਗੁਰੂ ਭਜਨ ਮੇਂ ਅਮਲ ਕਿਉਂ ਪਾਇਆ ਗੁਰੂ
ਨਾਨਕ ਜੀ ਕੀ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਦੇਹ ਭਜਨ ਤੇ ਜੋਰ ਰਾਤ
ਦਿਨ ਇਕ ਕਰ ਛਡਿਆ। ਸਾਰੀ ਬਾਣੀ ਏਹੋ ਕਹਿੰਦੀ ਹੈ
ਇਕ ਨਾਮ ਬੋਢਹੁ ਬੋਢਹੁ ਆਨ ਦੁਤ ਨਾਹੀ ਨਾਹੀਂ। ਪੁਨਾ
ਹੁੰਗੇ ਹਸੇ ਰੰਗ ਰੋਵਹਿ ਚੁਪ ਭੀ ਕਰ ਜਾਹਿ। ਐਸਾ ਹਾਲ
ਹੋਏ ਪੱਗਦਾ ਕੋਈ ਦੋਸ਼ ਨਹੀਂ। ਪੁਨਾ। ਕੋਈ ਆਖੇ ਭੂਤ
ਨਾ ਕੋ ਕਹੀ ਬੇਤਾਲਾ। ਕੋਈ ਆਖੇ ਆਦਮੀ ਨਾਨਕ ਬੇਝਾ
ਰਾ। ਭਿਆ ਦਿਵਾਨਾ ਸਾਹਿਕਾ ਨਾਨਕ ਬੈਰਾਨਾ। ਇਹ
ਸਾਰੇ ਕਮਲੇ ਕਰ ਦੇਣੇ ਨਾਮਕੋ ਸਮਰਥਾ ਹੈ ਜਦ ਗੁਰੂ ਨਾ
ਨਕ ਵਰਗੇ ਬੈਰੇ ਹੋਏ ਗਏ ਤਾਂ ਸਾਡੇ ਵਰਗੇ ਕਿਸ ਗਿ-
ਣਤੀ ਵਿਚ ਜਿਸ ਹਵਾ ਨਾਲ ਪ੍ਰਥਤ ਉਡ ਜਾਏ ਤਾਂ ਹੁੰਦੀ
ਕਿਸ ਲੇਖੇ ਹੋਸਕਦੀ ਹੈ ॥

ਸ਼ੀਕਾ ॥ ਸਤਿਗੁਰੂ ਭਜਨ ਇੰਦੇ ਸੇ ਜਾਂ ਇੰਦੇ ਹਨ
ਕੰਨਮੇ ਕਿਉਂ ਸੁਣੀਂਦੇ ਹਨ ਉਂਚੀ ਸੁਣੀਂਦੇ ਕੀ ਛਲਪੈਂਦਾ
ਹੈ ਗੁਰਬਾਣੀ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ ਤਾਂ ਸੁਣਾਓ। ਉਤ੍ਰ-ਗੁਰਪ੍ਰਮਾਣ
ਅੰਤ੍ਰ ਅਲਖ ਨਾ ਜਾਈ ਲਖਿਆ। ਨਾਮ ਰਤਨ ਲੈ ਗੁਬਾ
ਰਖਿਆ। ਅਗਮ ਅਗੋਚਰ ਸਭਤੇ ਉਚਾ ਗੁਰਕੈ ਸਬਦੁ

(੫੦)

ਲਖਾਵਟਿਆ । ਹਉ ਵਾਰੀ ਜੀਉ ਵਾਰੀ ਕਲਿਮੈ ਨਾਮ
ਸੁਣਾਵਟਿਆ । ਪੁਨਾ । ਹਉ ਬਲਿਹਾਰੀ ਸਤਿਗੁਰ ਆ
ਪਣੇ ਜਿਨ ਗੁਪਤ ਨਾਮ ਪਰਗਾਝਾ । ਪੁਨਾ । ਗੁਹਜ ਕਥਾ
ਇਹ ਗੁਰਤੇ ਜਾਣੀ । ਨਾਨਕ ਬੋਲੇ ਹਰਿ ਹਰਿ ਬਾਣੀ
ਪੁਨਾ । ਗੁਪਤਾ ਹੀਰਾ ਪ੍ਰਗਟ ਹੋਏ । ਨਾਨਕ ਪਰਖ
ਸਚ ਜੋਏ । ਪੁਨਾ । ਭਯੋ ਪ੍ਰਗਾਸ ਭਰਮ ਭੈ ਨਾਸਿਓ ਮੰਤ੍ਰ
ਦੀਓ ਗੁਰ ਕਾਨ । ਪੁਨਾ । ਗੁਪਤਾ ਨਾਮ ਬਰਤੇ ਵਿਚ
ਕਲਜੁਗ ਘਟਘਟ ਹਰਿ ਭਰਪੂਰ ਰਿਹਾ । ਗੁਪਤਾ
ਨਾ ਦਸਣੇ ਕਾ ਨਾਮ ਹੈ ਕਿ ਗੁਪਤ ਜਪਣਾ ਦਸਣਾ
ਨਹੀਂ ਸਤਿਗੁਰੂ ਰਾਮ ਸਿੰਘ ਨੇ ਪਿਛਲੀ ਰੀਤੀ ਕਾ
ਕੀਤੀ ਬੇਫਲ ਹੋਈ ਵਿਚ ਫਲ ਪਾਇਆ । ਜੇੜਾ ਜਪੁ
ਸਾਹਿਬ ਮੇ ਚਾਰ ਪਉੜੀਆਂ ਸੁਣਿਆਂ ਦਾ ਫਲ ਦਸਿਆ
ਹੈ ਸੋ ਪਾਪਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਸੁਣੇ ਫੇਰ ਸੁਣਕੇ ਮੰਨ ਲਵੇ
ਕਿ ਨਾਮ ਏਹੀ ਹੈ ਪ੍ਰਮਾਤਮਾ ਕੇ ਸਾਥ ਮੇਲਣੇ ਵਾਲਾ । ਸੋ
ਮੰਨੇ ਦੀਆਂ ਚਾਰ ਪਉੜੀਆਂ ਦਸਦੀਆਂ ਹਨ ਫਲ ਕੋ
ਏਸੇ ਮੰਤ੍ਰ ਤੇ ਹੀਣੇ ਨੂੰ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਾ ਕਾਉਂ ਕੁਤੇ ਕਧੇ ਸੂਰ
ਸੱਪਾਂ ਦੀ ਜੂਨ ਪਾਉਣੇ ਦਾ ਸਰਾਫ ਜਾਂ ਹੁਕਮ ਦਿਤਾ ਹੈ ।
ਗੁਰੂ ਮੰਤ੍ਰ ਹੀਣੇ ॥ ਪੁਨਾ । ਮਾਇਆ ਬੰਦ ਮੰਦ ਵਿਖੇ
ਅਵਧ ਵਿਹਾਏ ਜਾਏ ਗੁਰਉਪਦੇਸ਼ ਹੀਣ ਪਾਛੇ ਪਛਤਾ
ਵਈ । ਨਾਮ ਸੁਣਿਆ ਅਰਦਸ ਦਿਤਾ ਕਿਸੀਕੋਬੇਫਲ ਹੋ
ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਬੁਧਵਾਨ ਲਿਖਦੇ ਹਨ । ਗੋਪ ਰਾਖੀਏ ਮੰਤਰ
ਜਿਉਂ ਪ੍ਰਗਟ ਬੇਫਲ ਹੋਜਾਏ । ਮੰਤ੍ਰ ਨਾਮ ਦਸਣੇ ਕਾ ਈ

(੪੧)

ਹੈ ਉਪਦੇਸ਼ ਏਸੇ ਮੰਤ੍ਰ ਕੋ ਕਹਾ ਹੈ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਸ੍ਰੀ:
ਉਪਦੇਸ਼ ਗੁਰੂ ਹਰਿ ਹਰਿ ਜਪੁ ਜਾਪੈ ਸਭ ਕਿਲ ਵਿਖ
ਪਾਪ ਦੋਖ ਲਹਿ ਜਾਵੇ। ਜਪੇ ਦਾ ਫਲ ਬਹੁਤ ਹੀ ਹੈ ਏਸ
ਬਤ ਸਾਰੀ ਬਾਣੀ ਪੁਕਾਰਦੀ ਹੈ ਦਸੇਤੇ ਪਾਸਨਹੀਂ
ਗਹਿੰਦਾ। ਗੁਰੂ ਬਾਲਕਸਿੰਘ ਇਕ ਆਦਮੀ ਨੂੰ ਨਾਮ ਕੀ
ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਕੀਤੀ ਇਓਂ ਕਹਾ ਦਸੀਂ ਨਾ ਕਿਸੀ ਨੂੰ ਇਕ ਆ
ਦਮੀ ਇਸ ਗਲ ਦਾ ਮੈਹਰਮ ਸੀ ਓਹ ਕਹਿੰਦਾ ਕੀ ਦਸਿ
ਆ ਹੈ ਤੈਨੂੰ ਗਲ ਕੀ ਖਹਿਜੇ ਪੈਕੇ ਪੁਛਲਿਆ ਓਸ
ਸਿਖਦੀ ਭਜਨ ਸਾਥ ਲਿਵ ਨਾ ਲਗੀ ਫੇਰ ਆਇਆ
ਗੁਰਾਂ ਪਾਸ ਸਾਰੇ ਹਾਲ ਦਸਿਆ ਸੋ ਸਤਿਗੁਰਾਂ ਕਹਾ ਤੇਰਾ
ਮਾਝਾ ਜਿਹਾ ਚਿਸਮਾ ਭੰਨਿਆਂ ਸੋ ਤੈਂ ਬੰਦ ਕਰਵਾ ਲਿਆ
ਏਥੇ ਤਾਂ ਉਬਲ ਕੂਆ ਹੈ ਤੈਸੇ ਗੁਰੂ ਨਾਮ ਦੀ ਸਤਿਆ
ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਸੋ ਨਿਕਲ ਜਾਈ ਹੈ ਸਤਿਗੁਰ ਰਾਮਸਿੰਘ ਦਾ
ਹੁਕਮ ਹੈ ਕੋਈ ਭਜਨ ਲੈਲਵੇ ਜੇ ਕਰੇ ਨਹੀਂ ਗਹਾ ਕਿਸੀ
ਕੋ ਦਸੇ ਨਾ ਬਕਰਮੀ ਹੋਵੇ ਪਰ ਦਸੇ ਨਾ ਕਿਸੀਕੋ ਉਸ
ਨੂੰ ਮਨੁਖ ਦਾ ਜਾਮਾ ਦੇਮਾਗਾ ਅਗਲੇ ਜਨਮ ਭਗਤੀਕਰਾ
ਮਾਗਾ। ਜੈਸੇ ਗੁਰੂ ਅਮਰਦਾਸ ਬਾਈ ਮੰਜੀਆਂ ਅਰਥਾਤ
ਬਾਈ ਉਪਦੇਸ਼ ਦੇਣੇ ਵਾਲੇ ਬਣਾਏ ਸੇ ਤੈਸੇ ਗੁਰੂ ਰਾਮ
ਸਿੰਘ ਬਣਾਏ ਹਨ ਬਾਈ ਸੂਬੇ ਇਹੋ ਨਾਮ ਪ੍ਰਲੋਕ ਜਾਣੇ
ਦਾ ਖਰਚ ਹੈ ਜੋ ਭਜਨ ਕਰੇ ਉਸਨੇ ਵਾਦਾ ਲਿਆ ਨਹੀ
ਖਰਚ ਹਈ ਰਸਤੇ ਦਾ। ਜਥਾ। ਜਹਿ ਮੁਸ਼ਕਲ ਹੋਵੇ ਅਤ
ਭਾਰੀ। ਹਰਿਕੋ ਨਾਮ ਖਿਨ ਮਾਹਿ ਉਧਾਰੀ। ਇਹੋ ਨਾਮ

(੨੨)

ਸੰਚਤ ਕਰਮਾ ਮੇ ਦਰਜ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ ਨਾ ਦਸਣੇ ਕਰਕੇ
ਜੇ ਜਪੇ ਤਾਂ ਭੰਡਾਰ ਭਰ ਲਵੇਗਾ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਨਿਸਾ
ਜੋ ਹਮਰੀ ਹੋਗਈ ਸੰਕਾ ਹੋਈ ਦੂਰ । ਸਤਿਗੁਰ ਅਜ ਮੈ
ਜਾਣਿਆ ਗ੍ਰੰਥ ਸੁਣੇ ਭਰਪੂਰ ॥ ਵੇ: ॥ ਅੰਧੇ ਲੋ
ਜਾਣਦੇ ਮੱਤ ਜਿਨ ਉੱਲੂ ਸਮਾਨ । ਸੂਰਜ ਚੜਿਆ ਕਿਉ
ਕਹੇਂ ਕਰਮ ਜੋ ਐਸੇ ਜਾਨ । ਲੋਕੀ ਆਖੇ ਗੁਰੂ ਨਹਿ ਗੁਰੂ
ਲੀਓ ਮੈ ਜਾਣ । ਗ੍ਰੰਥ ਸੁਣੇ ਜੋ ਐਤਨੇ ਕਿਉਂ ਨਾ ਕਰੇਂ
ਅਨੁਮਾਨ ॥ ਕਥਿਤ ॥ ਲਗਦਾ ਦੀਵਾਨ ਬਡਾਉਤ
ਸਵ ਹੋਤ ਬਡਾ ਪੜਦੇ ਹੈਂਗੇ ਸਬਦ ਜੋ ਰਾਗੀ ਵਿਚ ਆ
ਲਕੇ । ਦੇਵਨ ਕੀ ਸਭਾ ਹੋਤੀ ਇੰਦ੍ਰ ਕੀ ਜੋ ਪੁਰੀ ਵਿਖੇ
ਦੇਵਨ ਜੋ ਸੋਭੇ ਇੰਦ੍ਰ ਬੈਠੇ ਬੀਚ ਜਦੋਂ ਆਣਕੇ । ਅਕਾਸ਼
ਜੋ ਮੰਡਲ ਵਿਖੇ ਸੋਭਤ ਹੈ ਤਾਰੇ ਜੈਸੇ ਤਾਰਿਆਂ ਕੀ ਪੰਗਤੀ
ਮੇ ਸੋਭੇ ਸਸੀ ਆਣਕੇ । ਤੈਸੇ ਹੀ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸਹੀ ਅਬ
ਸਹੀ ਦੇਖ ਲੀਨੋ ਸਿੰਘ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸਹੀ ਤੀਨੋ ਸੋਭੇ ਆਣਕੇ ॥
ਸੰਮਤ ਉਨੀਸੋ ਵਿਚ ਤਵੰਜਵੇਂ ਦੇ ਗਿਆ ਬਰਮੇ ਨੂੰ ਨੌਕਰੀ
ਕਰਾਨ ਭਾਈ । ਮੌਲਮੀਨ ਦੇ ਰਾਪੂ ਮੇਂ ਜਾਏ ਪੁੰਜਾ ਤਹਾਂ
ਮਿਲ ਗਏ ਸਿੱਖ ਤੂੰ ਜਾਨ ਭਾਈ । ਨੌਕਰ ਪੁਲਸ ਮਿਟ
ਲਗੀ ਵਿਚਸੀਯੋ ਓਨਾ ਦਸਿਆ ਐਓਂ ਬਖਾਨ ਭਾਈ । ਭਜਨ
ਦਸ ਦੀਨਾ ਜਦੋਂ ਕੰਨ ਮੇਰੇ ਭਰਮ ਦੂਰ ਹੋਯਾ ਹੋਯਾ ਗਯਾਨ
ਭਾਈ । ਦੋਹਰਾ ॥ ਪਿੰਡ ਰਸੀਨ ਹੈ ਦਾਸਦਾ ਲੁਦਿਆਣਾ
ਜਿਲਾ ਜਾਣ । ਗੋਤ ਬਿੰਧ ਹੈ ਪਿੰਡ ਕਾ ਸਿਖ ਭੀ ਬਹੁਤੇ
ਜਾਣ ॥ ਇਤੀ